

MAGYAR L

T. „Otthon” Írók és Hírlapírók Köre
HUNGARIA BUDAPEST
VII., Erzsébet-körút 9—11.

Igazgató és felelős szerkesztő:
dr Paál Árpád

Laptulajdonos: SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R.-T.
Törv. lajstromszám:
Trib. Bihar III. Nr. ord. 11/11 Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr Gyárfás Elemér**

Eidöntő fordulathoz érkeztek a komáromi cseh- magyar tárgyalások

Mindkét küldöttség közvetlen érintkezésbe lépett a maga kormányával. — Teljes minisztertanácsot tartott a prágai kormány. — Kánya és Teleki magyar miniszterek Budapestre utaztak és Imrédy miniszterelnökkel együtt kihallgatáson voltak Horthy kormányzónál

Komáromból jelentik: A keddi tárgyalásokról a következő hivatalos jelentést adták ki:

— A magyar és a cseh-szlovák delegáció szakértői kedden, október 11-ikén délelőtt 9 órától 12 óráig közös megbeszélést folytattak. Délután 15 órakor a két küldöttség teljes ülésre ült össze, mely egy és egynegyed óra hosszúságú volt. A küldöttségek legközelebbi plenáris ülése holnap, október 12-ikén déli 12 órakor lesz. Előzőleg mindkét delegáció közvetlen érintkezésbe lép kormányával.

Budapestről jelentik: A keddi tárgyalásokról kiadott jelentéshez beavatott helyen magyarázatként a következőket fűzik hozzá:

— A szlovák szakértők hosszú tárgyalásokra számítottak. A magyar küldöttség azonban Teleki vezetésével igen alapos munkát végzett, úgy, hogy egy nap alatt előkészítette a döntésre a problémát. A cseh delegáció most megállapítja a maga álláspontját és etekintetben kedden este a teljes cseh kormány Prágában minisztertanácsot tartott. A szerda déli ülés lesz hivatalos arra, hogy mindkét javaslat egybevetése és alapos megvizsgálása után döntést hozzon.

Teleki Pál a tárgyalások befejezése után kedden a következőket mondotta:

— Én csak abban hiszek és abban bízom, amiről tudom, hogy harminc nap múlva is fix és változatlan marad.

Éjfélig tartó megbeszélések a magyar kormányzónál

A Budapesti Értesítő munkatársának értesítése szerint a cseh küldöttség ellenjavaslatot dolgozott ki, mely kedd este a prágai minisztertanács elé került.

Kánya külügyminiszter és Teleki vallás- és közoktatásügyi miniszter kedden délután háromnegyed 6 órakor gépkocsin Budapestre utazott. Megérkezésük után azonnal jelentkeztek a miniszterelnöknél és kimerítően tájékoztatták a tárgyalások menetéről, valamint a tárgyalások során felvetődött kérdésekről. Ennek megtörténte után Imrédy miniszterelnökkel együtt éjszaka fél 11 órakor kihallgatáson jelentkeztek a kormányzónál és éjfélig tartó kihallgatáson tettek jelentést az államfőnek a komáromi tárgyalások anyagáról.

Reggeli lapértésülések szerint a tárgyalások szerdán kerülnek érdemleges állapotba,

amikor a két küldöttség álláspontja világosan és szabatosan felvonal. Hangoztatják, hogy a magyar küldöttség a szerdai tárgyaláson a legérélyesebben fogja képviselni ismeretes álláspontját.

A magyar küldöttség a csehországi magyar többségű területek azonnali visszacsatolását igényli

Az önálló Szlovákia létesülését nem kifogásolja, de ellenzi, hogy annak életképesebbé tételét magyarlakta területek odacsatolásával akarják elérni

Komáromból jelentik: A külföldi lapok Uj-Komáromban tartózkodó munkatársai a magyar küldöttséghez közelálló körökből a magyar követeléseket illetően a következő felvilágosítást kapták:

— Magyarország álláspontja a területi és politikai viszonyoknak a müncheni egyezmény értelmében való újrendezése tekintetében kezdettől fogva világos és határozott volt. Ugyanazokat a jogokat követeli a felvidéki magyarság tekintetében, mint amelyeket a szudéta-németek és a lengyelek már megkaptak, azaz: egyszerű visszacsatolását mindazoknak a területeknek, amelyekben a többséget a magyarok alkotják. A tárgyalásokon ez félreérthetetlenül kifejezésre is jutott. Magyar felfogás szerint ezen téren semmiféle további alkudozásnak nincs helye. Ezeket a területeket egyszerűen vissza kell csatolni az anyaországhoz. Irányadó elv: egyenlő jogot mindenki számára, ami azt jelenti, hogy

a visszacsatolásnak ugyanúgy kell megtörténnie, mint a szudéta-német és lengyel területeknél történt. Vagyis: a területeknek eredeti állapotukban, valamennyi berendezéssel és általában az összes rajtuk lévő értékekkel kell visszakerülniök Magyarországra tulajdonába.

Az újrendezés, melynek tanui vagyunk, a népek önrendelkezési joga alapján megy végbe. Ez az újrendezés csak akkor lehet eredményes és csak akkor hozhatja meg a kívánt megbékélést, ha az egyes népesoportok akaratán és hozzájárulásán épült fel. Magyarország ennél fogva

önrendelkezési jogot követel nemcsak

Tiso szlovák miniszterelnök hosszas távbeszélése Prágával

Komáromból jelentik: Dr. Tiso szlovák miniszterelnök kedden este hosszabb megbeszélést folytatott távbeszélőn Prágával, majd Pozsonyba utazott, mert a helyzet gyors intézkedést tesz szükségessé.

Krnó külügyminiszterhelyettes Komáromból Prágába utazott

Prágából jelentik: Krnó rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter, a komáromi küldöttség tagja, kedd este Prágába érkezett és beszámolt a kormánynak a komáromi tárgyalások állásáról. Krnó még kedd este visszaindult Komáromba.

Durcánszky szlovák miniszter Hitlerhez repült

Pozsonyból jelentik: Itteni körökben úgy tudják, hogy Durcánszky szlovák miniszter, a komáromi küldöttség egyik tagja, kedden reggel Berlinbe repült Hitlerhez.

a felvidéki magyarok számára, hanem a Felvidéken élő valamennyi nép számára. A mi felfogásunk szerint az önrendelkezési jogot legjobban népszavazással lehet érvényesíteni. Ezt a felfogását a magyar küldöttség a tárgyalások során határozottan kifejezésre is juttatta.

— A szlovákok önálló állami életet akarnak élni. Ebben Magyarország nem avatkozik bele. Arról azonban nem lehet szó, hogy magyarlakta területeket áldozzon fel azért, hogy a megalakulandó önálló Szlovákia életképesebbé váljék. A jelenlegi rendezés néprajzi alapon megy végbe. Lehetetlen, hogy ezt az elvet egyes vidékeken figyelmen kívül hagyják és újabb mesterséges határokat vonjanak meg, mint amilyen mesterséges határokat kapott annak idején Csehszlovákia. Meg kell találni a rendezésnek azt a módját, mely nem válhat a magyarságnak kárára. A cél az, hogy a rendezés tartós legyen és olyan szilárd alapot kapjon, melyben valamennyi nép békében folytathatja építő munkáját.

Csehellenes tüntetések a szlováklakta területeken

Pozsonyból jelentik: A szlováklakta területekről egyre sűrűbben érkeznek a hírek arról, hogy a szlovák nép nem akar tovább együttélni a csehekkel. Az elmúlt napokban heves csehellenes tüntetések voltak Nyitra, Nagyszombat és Breznóbányán. A cseh zászlókat letépték, a cseh feliratokat eltávolították és a cseh emlékműveket összetörték. A szlovák nép sürgeti a szlovákok otthonának berendezé-

Telepes **DURA-Optima** fűtőelemeket
rádialámpával
fűtéséhez (Szár-akkumulátor) használjon. **DURA S. A. Timisoara**

Nem kell tölteni, sem kezelni!
MINDEN SZAKSZLETBEN kaphatók.
Technikai felvilágosítást nyújt.

sét és hangoztatják, hogy ehhez addig nem lehet hozzákezdeni, míg a cseh csapatok, tisztviselők és csendőrök százezer számára a szlovák földön tartózkodnak.

Lengyel felfogás szerint Csehország lemondott a keleti irányú közvetlen kapcsolatról

A fridecki terület is népszavazás nélkül megy át a lengyeleknek

Varsóból jelentik: Lengyelországban megelégedéssel fogadták a komáromi tárgyalások első eredményét. Politikai körök szerint az a tény, hogy a csehek önként átadták a kelet felé vezető legfontosabb vasútvonalat, bizonyítja, hogy Csehország lemondott a keleti irányú közvetlen kapcsolatokról. A varsói Express távirati iroda szerint a ruszinok Magyarországhoz akarnak csatlakozni és azt egyedül csak a ruszinföldre most elvetődött politikusok helytelenítik, akik a ruszinföldet egy nagy ukrán

állam kiinduló pontjának akarják tekinteni. Az öslakosság azonban elutasítja ezeket a törekvéseket.

Varsóból jelentik: A lengyel csapatok kedden megszállták az Olsa terület utolsó részét is, mely népszavazás nélkül jut a müncheni egyezmény szerint a lengyel tulajdonba.

A Dobri Viacor szerint valószínű, hogy a fridecki terület kérdését is a két kormány közvetlen megbeszélése után szintén népszavazás nélkül intézik el.

A magyar hadsereg ünnepélyes bevonulása Ipolyságba

Ipolyságról jelentik: A cseh uralom alól felszabadult Ipolyság városába kedden délelőtt 12 órakor vonult be a magyar hadsereg a lakosság örömjongása közepette. A határnál a váci kerékpáros zászlóalj várakozott 12 óráig, a formai átadás pillanatáig. A határszéli magyarok határtalan lelkesedéssel üdvözölték a magyar katonaságot és első tevékenységük az volt, hogy a határsorompót pillanatok alatt az útszéli árokba döntötték. Déli 12 órakor a magyar Szombathelyi Pál alezredes, segédtisztje Bittay István százados kíséretében odalépett a cseh részen szolgálatot teljesítő századoshoz, aki átadta a határ vonalat, majd gépkocsijába ülve eltávozott. A kerékpáros zászlóalj nyomában elindult az Ipolyság felé vezető országúton, ahol végeláthatatlan sorokban lelkesedett, éljenezett a környékbeli falvak és Ipolyság lakossága. Az újságírók gépkocsijából a nemzeti színű kokárdák ezreit szórták a síró és kacagó emberek közé. Közben szüntelenül zugott az éljenzés. Szakadatlan ünneplés közepette érkezett a zászlóalj Ipolyság főterére. Minden házon magyar zászló lengett. És virág volt mindenütt. A város bejáratánál hatalmas diadal-

kapu várta a bevonuló csapatokat. A zászlóalj magyar katonái és kerékpárjai alig látszottak a sok virágtól és az utat is végig virágszőnyeg borította. A kerékpáros csapatok után következett a gyalogságból és tüzérségből álló többi csapat bevonulása. A csapatok élén a honvédi zenekar haladt. A bevonuló csapatok elhelyezkedtek Ipolyság főterén, majd Padusiczky ezredes, a budapesti Mária Terézia első gyalogezred parancsnoka bensőséges ünnepség keretében átvette a várost.

Ipolyság városi tanácsa a felemelő ünnepségről üdvözlő táviratot küldött Horthy kor-

mányzóknak, Imrédy Béla miniszterelnöknek, Kánya Kálmán külügyminiszternek és Jaross Andornak, a felvidéki Egyesült Magyar Párt elnökének. Az ünnepség a magyar Himnusz elénekklésével ért véget.

A ruthén kérdés tisztázása. — Csehek, szlovákok és ruthének új ország? Ki lesz az új köztársasági elnök?

Prágából jelentik: A Sirovy-kormány legközelebbi munkaprogramjáról kedden félhivatalos közleményt adtak ki, amely szerint a kormány mindenekelőtt a ruthén kérdést akarja tisztázni. A kormány elképzelése szerint az új állam a csehek, szlovákok és ruthének országa lesz, amelyben mindhárom nép minden téren teljes egyenjogúságot élvez. A pártpolitikai harcok kikapcsolása érdekében a kormány megtiltotta a lapoknak, hogy fölvegyék a kérdést: ki lesz az új köztársasági elnök? Az elnökválasztást bizonytalan időre elhalasztották és, amíg a választás kiírása nem történik meg, egyáltalában nem szabad foglalkozni ezzel a kérdéssel.

Meghalt a Prager Tageblatt főszerkesztője

Prágából jelentik: Thonas Rudolf, a Prager Tageblatt főszerkesztője, aki feleségével együtt megmérgezte magát, kedden kiszenvedett.

Az új ruszin kormány képviselője a komáromi tárgyalásokon

Prágából jelentik: Bacinszky ruthén miniszter felhatalmazást kapott a komáromi tárgyalásokon való részvételre. Pencik ruthén képviselőt megbízták a Szlovákia és Ruszinszko közötti határ rendezésére vonatkozó tárgyalásokkal és egyidejűleg a meghatalmazott miniszteri címet kapta.

Tudósításunk folytatása a „Legújabb” oldalon.

CINEMA CORSO (HEYMAN)

ERDELYI PREMIÉR! A francia filmgyártás super filmje

Az éjjeli menedékhely

MAXIM GORKIJ klasszikus regényének filmváltozata. Rendezte: JEAN RENOIR
Főszereplők Jean Gabin, Louis Jouvet, Suzy Prim, Vladimir Sokoloff

Az anya Irtá: Kepes Anna

Akkor este özvegy Kerekesné még éppúgy élvezte a dolgát, mint más estéken. Előbb becsukta a varrógépet, összerakta a varrnivalókat s fekete ruhájáról meg kockás kötényéről leszedgette a rátapadt szálakat. Kiment a konyhába, rózsát törtelt, meggyújtotta a tüzet és odatette a vacsorát melegedni. Aztán a besötétedett udvarról bekiabálta a három kis gyereket. A tizenkét éves Juliska, a legidősebb is előkerült a szomszédból és segítette anyjának megmosdatni a maszatos térdeket és a meleg, piszkos kis tenyereket. De míg így munkálkodtak, anyja nem panaszkodott, hogy rosszul van. Csak egyszer sziszszent föl, mikor túlmélyre hajolt a zsámolyon ülő Péterkéhez. — Valami bajod van, anyám? — fordult feléje Juliska és belenézett anyja sovány, sápadt arcába. — Semmi, fiam — mondta az aszszony és tényleg nem is látszott rajta semmi különös. Kimérte a meleg, jószagú levest a kis pléh-tányérokba s apró kenyérkockákat aprított melléje. A gyerekek még a játék hevétől élénken, hancurozva ettek, Juliska rászólt Tibire, mert pancsolni kezdett a kanállal a gőzölgő lében.

Később, azután, hogy a gyerekeket lefektették, Juliska valami könyvet nézegetett konyhalámpa világánál, a surolt asztalra könyökölve. Eközben vette észre, hogy anyja a küszöbön áll, kezével a kilincsbe fogózik és arca eltorzul a fájdalomtól. — Beteg vagy, anyám? — kérdezte megrémülve. Anyja alig észrevehetően bólintott,

a lélegzet nehezen tört elő kinyílt száján keresztül.

— A hátam... — nyögte, mikor már az ágyban feküdt és esontos, sovány keze forrón, nyugtalanul fonódott Julika két ijedt, gyerekkézére. Az tágranyílt szemmel nézte anyját, aki sohasem volt beteg, mindig csak nekik fájt, hol itt, hol ott. Lehajolt, mert látta, hogy anyja mondani akar neki valamit.

Aztán megtörölte a kezét a szoknyájába, a lámpát félig betakarta egy újsáppapírral és tovább álldogált az ágy mellett. Fejében roppant zűrzavart érzett, térde úgy elgyöngült, hogy hirtelen le kellett ülnie.

Hallotta a gyerekek szuszogását, Péterke motyogott is álmában. Kint valamelyik kertben egy kutya ugatott, de mindez most mintha roppant messzeségben lett volna, a közelben csak ketten virrasztottak az elhomályosított lámpa fénycsikájában; ő, félelemtől el-el álló szívveréssel, meg az anyja, le-le csukódó szemmel és nehéz lélekzettel.

— Orvost kell hívni — riadt fel egyszerre és talpra ugrott a zsibbadt mozdulatlanságból. Anyjáról nagy ügyelbajjal leszedte a forrón párolgó törülközőket és megcserélte. Aztán magára kapott egy kendőt, lehajolt anyjához, mondta neki, hogy elmegy és mindjárt visszajön, de csak nehéz lélegzését hallotta, nem válaszolt neki semmit.

Mikor betette maga mögött az ajtót, akkor döbrent rá, hogy ilyen későn még sohasem volt kint. Halálos csend volt köröskörül, a falu aludt.

— Nem kell messzire menni — mondta fél-

hangosan, de saját szava is idegenül hangzott. A kendőből azonban, melyet összehuzott mellén — anyja kendője volt — valami szag, valami furesca, meleg szag csapódott feléje s egyszerre úgy érezte, hogy ez a kendő védi, körülfogja és oltalmazza a sötétség ellen. Megindult hát, elfelfűlő lélegzettel, nagyokat dobbanó szívvel. A kiskapu nyikorgott, csak úgy mint nappal és ez kissé magához térítette. Az utcán szaladni kezdett. Érezte a talpához ütődő köveket és a lábszáran fel-felfreccsenő sarat. A saroknál befordult, a doktor háza fehéren világított feléje. Megállt a kapu előtt, kitapogatta a csengőt. Az élesen, elnyújtottan szólalt meg, mikor meghúzta. Bent, a visszhangos folyosón csoszogás hallatszott, aztán egy női hang kiszólt:

— Nincs itthon a doktor úr. Tán hajnalra megjön. Hova kéri?

— Kerekesékhez... Anyám nagyon beteg... — Amint így kimondta, hirtelen ijedt könnyek szorították össze a torkát.

— Ha megjön, majd megmondom, hogy menjen át — szólt ki a hang és az eltávolodó, csoszogó léptekkel Julika rémülete egyre nőtt. Egy pillanatig még dermedten állt, aztán szaladni kezdett hazafelé. Senkivel sem találkozott, csak egy kutya viczorított rá egy kerítés mögül. Szinte beesett az ajtón.

A szobában csend volt, a lámpa füstölt. Hirtelen lejjebb csavarta a kanócot, aztán vigyázva kicsit odavilágított anyjára. Az nyugtalanul feküdt, fel-felnyögött, lélegzete nehézkesen tört elő melléből. Homloka verítéktől nedvesen fénylalt. Valamit mondott, Julika odahajolt föléje, de csak

**Gyomor- és bél-
betegségek ellen**

GASTRO D.

**kapható minden gyógy-
szertárban és drogériában**

Három angol repülőgép szerencsétlensége

**Kettő a levegőben összeütközött, a
harmadik tengerbe zuhant**

Londoni jelentés szerint: Penhorsi gyakorlóterület felett két angol bombavető repülőgép összeütközött, kigyulladt és lezuhant. A három repülőgép meghalt. A negyedik ejtőernyővel kiugrott és könnyebb sérülésekkel megmenekült. — Ermsworth közelében egy torpedó-bombázó repülőgép a tengerbe zuhant. A repülőgép és a megfigyelő meghalt.

Duff-Cooper volt tengerészetiügyi miniszter külpolitikai cikkíró lett gazdag tiszteletdíjért

**Első cikkében tiltakozik Hitler sarbrü-
keni vádjá ellen, hogy Ő háborúba
akarná sodorni Angliát**

Londonból jelentik: Az angol közvélemény nagy érdeklődéssel várta az *Evening Standard* keddi esti számát. Tudvalevő ugyanis, hogy Duff-Cooper lemondott haditengerészeti miniszter, évi 4 ezer font (4 millió lei) tiszteletdíjért külpolitikai cikkírónak szerződött a laphoz. Első cikkében hevesen tiltakozik Hitler legutóbbi saarbrückeni beszédének ama vádjá ellen, hogy Duff-Cooper is egyike azoknak az angol politikusoknak, akik háborúba akarják sodorni Angliát. Duff-Cooper leszögezi, hogy nincs Angliában senki, aki háborút akarna. Nézeteltérések csak abban a kérdésben állnak fenn, hogy milyen eszközökkel lehetne a legjobban megakadályozni a háború kitörését. A tapasztalat azt mutatja, hogy senki ezen a világon nem tudja biztosítani létérdekeit, ha nincs benne ellenálló képesség az erőszakkal szemben. Amióta a Népszövetségbe vetett remények szétfoszlottak, a nemzetközi életben nincs többé törvényes rend. Ha tehát valamelyik nemzet nem mutat kellő ellenálló képességet az erőszakkal szemben, akkor az egyet jelent azzal, hogy öngyilkos akar lenni.

Értelmetlen szavakat hallott. — Uristen — szorult össze a szíve, — félrebeszél... — Kapkodó, remegő kézzel nyult újra a vízesruhákat, hogy felváltja őket. Később az óra fél tízenkettőt ütött s hallotta, hogy az anyja újra megszólalt. Felfigyelt: apját hívta anyja, aki már rég meghalt. Rámeredt az ágyra.

Belekapaszkodott az anyja forró, csontos kezébe. De a kéz nem szorította meg az őt, az újjak erőteljen hullottak le róla.

Szólt hozzá, de a rávetődő fényesikban láta, hogy az nem hallja.

Ugy érezte, hogy anyja távoli, ismeretlen vízeken jár már, ahol nem éri el sem az ő keszergő hangja, sem a keze kapaszkodó szorítása. Hangos sírásra fakadt. Sírása kétségbeesett, eltévedt madárként röpködött a szoba csendjében és tehetetlenül ütődött neki a falaknak. Egyre nyugtalanabban feszült benne a kívánság: tenni kellene valamit. Imádkozni kellene, vagy énekelni. Jó hangosan. Valami szent éneket. Vagy, ha a gyerekek énekelnének. Hiszen úgy szerette, ha énekeltek. Annyit tanította őket.

A gyerekek, mikor felrázta őket, álmosan, nyugtalan tapáskodtak föl. Péterke sírvafakadt. — Pszt... ne sírj... légy jó... Énekelni fogunk... Magához szorította a kistűt, a másikat kettőt meg odahúzta az ágy melléi divánra.

Aztán néhányszor nagyot nyelt és halk, szipogó hangon, melyet szívének egész szorongása, tehetetlensége, segíteni-vágyása egyre fényesebbé, csengőbbé erősített, rákezdte:

Kegyességgel hívsz, ó Jézus, atyai szent kedre...

Jezsov is kegyvesztett lett Moszkvában

**Váratlanul felfüggesztették a szovjet-állam teljhatalmú rendőr-
főnökét. — Litvinov engedélyt kért, hogy nyugdíjazása után
Stockholmba költözhessenek. — Ukrán katonai zendülés Kiebben**

Varsóból jelentik: Moszkvai jelentés szerint Sztalin újabb írtóhadjáratot kezdett a szovjetrendszer felelős tényezői ellen, akiket azzal vádol, hogy aláássák a szovjet tekintélyt. Litvinov, hír szerint, végleg kegyvesztett lett. A külügyi népbizos egyelőre háziőrizetben van, de nem lehetetlen, hogy hamarosan börtönbe kerül. Litvinov ugyan szeretné elhagyni a szovjetbirodalom területét és már engedélyt is kért, hogy nyugdíjaztatása után Stockholmban telepedjék le. Ezt a kérést azonban aligha fogják teljesíteni.

Hétfőn a G. P. U. teljhatalmú főnökét, Jezsov belügyi népbizost váratlanul felfüggesztették. Állítólag azért lett kegyvesztett, mert a közelmúlt időkben, mint személyes ellenségeit,

olyanokat is eltávolított a közigazgatásból és a párt vezetőségéből, akik százszázalékos hívei voltak Sztalinnak. Jezsov tisztogatási akciója teljesen szétbomlasztotta az állam szervezetét, sőt a hadsereget is és elterjedt hírek szerint Sztalin őt teszi felelőssé a szovjet-politika minden kudarcáért.

Lengyel lapok szerint vasárnap éjszaka ukrán katonai forradalom tört ki Kiebben. Felfegyverzett ukrán forradalmárok megtámadták a kievi katonai repülőteret, meggyilkolták az őrséget és hatalmukba akarták keríteni a katonai repülőgépeket. A kormányhű katonaság még idejében kivonult és leverte a zendülést. A halottak és sebesültek száma mindkét részről igen nagy.

Minisztertanács tárgyalta a polgári törvénykönyv és polgári perrendtartás egységesítésének kérdését

Bucuresti. Saját tud. Kedden este hét órai kezdettel minisztertanács volt, amelyen résztvett a kormány minden, a fővárosban tartozkódó tagja. Miron Cristea pátriárcha, kormányelnök az okiráltsági magánjogi törvényeknek Bukovinára való kiterjesztésével kapcsolatban felhívta a figyelmet arra, hogy vannak intézmények, amelyek majdnem minden, modern törvényekkel rendelkező országban be vannak vezetve és amelyeket nálunk is létre kell hívni.

— Különösen figyelemmel kell lennünk, — folytatta a pátriárcha, a telekkönyv és a közjegyzőség intézményeinek a megvalósítására. Mindkét intézmény bevált azokban az országokban, ahol működött, úgy, hogy ezeket Romániában is meg kell őrizni, ott ahol megvan.

Victor Iamandi igazságügyminiszter erre kifejtette, hogy Bukovina része volt Moldvának, azért az ottani helyzet tarthatatlan volt. Ezt azonban Erdélyről nem lehet állítani. Az erdélyiek nyugodnak lehetnek tehát, mert távol áll tőle a szándék, hogy az okiráltsági törvényeket Erdélyre is kiterjessze. A telekkönyvek elvét kiterjesztették nemrég az egész országra és ezt az elvet megőrzi a törvény, amely az okiráltsági törvényeket Bukovinára kiterjeszti. Azonban félreértések vannak, amelyeket törvényileg kell kiküszöbölni.

A közjegyzői intézmény is megmarad Erdélyben, — folytatta Iamandi, — noha az ország majdnem minden ügyvédi kamarája, még a Semmitőszék is, ellene van. Egyébként rövidesen új törvények fogják az egész országban a jelenlegi polgári és kereskedelmi törvényeket helyettesíteni, épügy, mint ahogy 1936-ban egységesítették a büntetőtörvényeket. A kereskedelmi törvénykönyv már készen van és nemsokára kész lesz a polgári perrendtartás is. A polgári törvénykönyv jórésze is elkészült már, de ez még módosításokat kell, hogy szenvedjen.

A közeljövőben benyújtom Öfelségének szentesítés végett a kereskedelmi törvénykönyvet. Vizsgálat tárgyává tesszük, hogy vajjon a polgári perrendtartást bevezethetjük-e a polgári törvénykönyv bevezetése előtt? Viszont azt hiszem, hogy a polgári törvénykönyvet tárgykörönként is bevezethetjük.

— Ezután M. Constantinescu, a pénzügyminiszternek nyújtott hitelekéről számolt be, Petrescu-Comnen pedig a nemzetközi helyzetet ismertette.

A többiek előbb félénken, bizonytalanul, majd nekibátorodva, engedelmesen énekeltek utána.

Réggel volt már, napfény surrant be az ablakon, mikor az öreg doktor benyitott; könnyen nyílt az ajtó, nem volt bezárva. Megállt az ágy előtt, s Kerekesné lassan, fáradtan kinyitotta a szemét. Mosolygott, amikor az orvos föléje hajolt és gyöngye hangon mesélni kezdte neki:

— Már igazán azt hittem az éjjel, hogy meghalok. Úgy éreztem, hogy a homályos szobában mindegyik felém fordult velem, az ágy és valamennyi butordarab, a szoba falai megnyílnak és ropogó sötétség vesz köröskörül. Iszonyú erőfeszítést tettem, hogy lelépjek a szoba padlózatára, de nem sikerült lábommal talajt érnem. Később ebben a kínlódásban, ebben a reménytelen, fojtogató sötétségben, gyönyörű álmot láttam. Azt álmodtam, hogy ez a Krisztus kép, amely itt függ az ágyammal szemben, megelevenedik. Krisztus kilépett a képből, nagy fényesség vette körül és távolról, mintha angyalok énekeltek volna: — Neked még dolgod van a földön... Négy kis gyereked van... — Azzal megfogta a kezemet és egyszerre úgy éreztem, hogy megszűnik körülöttem a bizonytalan lebegés, lábom elérte a deszkapadlót... Látja, most sokkal jobban vagyok...

Láztól kifényesedett arcát nagy erőfeszítéssel fordította a diván felé és tekintetével egyenként végigsimogatta a gyerekeit. Mind a négy aludt még, Julika felöltözve, félrekkadt fejjel, a többiek meg, mint riadt verebek hozzábúva, hangosan szuszogtak.

Nemzeti-szocialista elvekkel új politikai rohamra indultak az arabok összes törzsei

London, október hó. Egy alexandriai lap szerint jemeni kezdeményezésre és több hónapos szervezés után Észak-afrika és Szudán, valamint Egyiptom és Nubia összes arab törzsfőnökei Kartumban találkozót adtak egymásnak, hogy egyrészt a palesztinai kérdést, másrészt politikai és társadalmi fejlődésük lehetőségeit megtárgyalják. A találkozón megjelentek az arabiai előkelőségek is, akik szintén hozzájárulnak az elgondoláshoz, hogy az arab összesség nemzeti szocialista alapokra hívatható, esetleg német és olasz fennhatóság alá helyezze magát és így kísérje meg a palesztinai, nemkülönben egyiptomi zsidóság erőszakos, sőt újabbban fegyveres előretörésének leküzdését.

Nincs szó arról a lap szerint, hogy az arabok ki akarják vonni magukat azoknak a nagyhatalmaknak kormányzása alól, melyben jelenleg is vannak. Követelik azonban, hogy politikai jogukat tartsák tisztelőben s különösen Palesztina ősi arab földjét tisztítsák meg a zsidóktól.

Egyes arab előkelőségek ezerszámra tettek könyvrendeléseket Berlinben és Rómában, csak azért, hogy a fasizmus alapelveit minél előbb megismerjék. Ha a kartumi értekezlet kimondja a nemzeti szocializmusnak, mint társadalmi és politikai alapelvnek átvételét, akkor a világnak legalább hatvanmillió arab szava erejével kell számolnia.

Megjelent a szakmai testületek szervezéséről szóló törvényrendelet

Iparos, munkás és tisztviselői szervezetek jövőben csak az új rendelkezések szerint alakíthatók. — A szakmai testületek „céh” elnevezést kaptak a törvényrendeletben

Bucuresti. Saját tud. Megjelent a munkás, a magántisztviselő és iparos-testületek működéséről szóló rendelet-törvény.

A törvény 1. szakasza szerint a testületek célja a szakmai-érdekek tanulmányozása, védelme és fejlesztése. Ez érdekeket az egyes szakmák természete határozza meg, mely szerint ipari, kereskedelmi, mezőgazdasági, gazdasági, technikai, köznevelődési és társadalmi jellegűek.

2. szakasz. A következő kategóriák számára ismerhető el testületek létesítésének joga: a) munkások, b) magántisztviselők, c) iparosok. Senki sem kényszeríthető arra, hogy részt vegyen, vagy hogy ne vegyen részt valamely testületben.

3. szakasz. Kiterjeszti a testületekben való részvétel jogát az állam, megye, község fizetéssel munkásaira is.

4. szakasz. A testületek jogi személyiségét királyi dekrétum ismeri el.

5. szakasz. A testületek egységesek, vegyes testületeket létesíteni nem lehet.

6. szakasz. Minden testület kerületi határa a tartomány. Egy tartományban minden szakmai kategória számára külön-külön csak egy testület jogi személyiségét lehet elismerni. A testületnek

azonban lehetnek tagozatai a tartomány fontosabb központjaiban.

7. szakasz. A jogi személyiség elnyeréséhez a testület a következő feltételeket kell, hogy teljesítse:

1. A fizetések testülete magába kell, hogy foglalja az illető kerületben foglalkozást űző és a megfelelő szakmai kategóriákhoz tartozó fizetések legalább tíz százalékát, önkéntes belépés alapján. Ugyanígy az illető területen s a megfelelő szakmai kategóriákban működő iparosok összességének legalább 10 százaléka benne kell, hogy legyen a testületben, önkéntes belépés alapján. A jogi személyiség elismeréséhez a testületi alapító tagok száma 30-nál kevesebb nem lehet.

2. A testületek a szakmai érdekek védelme mellett, kell, hogy foglalkozzanak tagjaik szakmai, erkölcsi és hazafias nevelésével is.

3. A testületek vezetői román állampolgárok kell, hogy legyenek, a polgári jogok teljességével, akiknek köztisztviselőben álló volta és nemzeti érdeke kezeséget nyújt.

Ezek a törvény első és második fejezetének fontosabb intézkedései. A törvény egyébként tizenegy fejezetről áll.

Ralea munkaügyi miniszter nyilatkozata az új rendszerről

Az új céh-törvénnyel kapcsolatban Ralea munkaügyi miniszter a következőkben ismertette a kormány álláspontját:

— Az új törvény, mely a szakmai szervezetek (szindikátusok) elismerésére és működésére vonatkozik, címében a „céh” szót használja az eddig használt „szindikátus” elnevezés helyett. Nyilvánvaló, hogy a „céh” szót nem kell középkori értelemben venni. Akkor úgy nálunk, mint másutt a céh városi munkások kizárólagos jogu szervezete volt. A városi gazdasági élet a szélesebb körű nemzeti, illetve nemzetközi gazdasági életnek adván helyet, az említett városi monopolszerű intézmény szerepe megszűnt. Bizonyos, hogy a régi céhek és a szabad társulás alapjára helyezkedő mai céhek között nagy a különbség. Mindazonáltal a régi és új céheknek egyaránt közös elemük, hogy mindenik az iparos foglalkozásúak csoportosulása. A tartalom fejlődött bennük, de a lényeges vonalak ugyanazok maradtak. Hogy a történelmi hagyományok emlékét is fenntartsuk, felveszük az ipari élet régi elnevezésmódját, azonban annak modern értelmét adunk.

— Az állam és az egyén között — mondja a továbbiakban a miniszter — szükség van olyan összekötő szervezetre, amilyen a céh. A pátriárchális állam a családokból, a politikai állam a pártokból tevődött össze. A jelenlegi, kifejezetten

gazdasági jellegű állam a céhekre van felépítve. Az állam nem tárgyal többé egyénekként, akik mind kevesebbet jelenlencenek, hanem testületekkel.

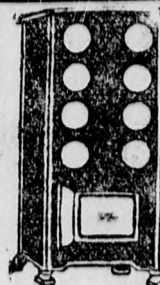
Ralea munkaügyi miniszter tiltakozik ama nagyarázat ellen, hogy az új céhtörvény a munkás-szindikátusok feloszlását és a szervezkedé-

si szabadság elkövetését jelentené, majd a következőket mondja:

— A törvény nem irányul senki ellen. Az alkotmány 26-ik szakasza elismeri a szervezkedési szabadságot és ezt mi respektáljuk. Mindenki szabadon szervezkedhetik. Jogi személyiséget ugyanannak a tartománynak a területén belül csak egy céhnek fogunk adni. Ezt a kedvezményt csak azok a céhek kapják meg, amelyek az illető tartomány területén lakó szakmabeli munkásoknak legalább egytizedét egyesítik. Az a céh, amely jogi személyiséggel rendelkezik, megönmélt szexciókat állíthat fel. A tartományi céhek az ország fővárosában szövetséget állíthatnak fel.

— Ezek a céhek — mondotta a továbbiakban Ralea miniszter — saját vagyonnal rendelkezhetnek megjelenhetnek a bíróságok előtt a kollektív, vagy egyéni munkaszerződésekből származó esetek eldöntésére. Egyedül nekik lesz joguk kollektív munkaszerződéseket kötni. Ezek a céhek fogják kijelölni munkakonfliktusok esetén a békéltető vagy döntőbírók tagjait. Kizárólag nekik lesz joguk képviselőiket kinevezni a munkakamrákba, a betegsegélyező pénztárakba, bírói fórumokhoz, stb. A céhek kizárólagos hatáskörébe tartozik azoknak a delegátusoknak a kinevezése, akik a munkaügyi miniszterium ellenőrző szerveit kísérik.

— A régi törvény értelmében a jogi személyiséget a bíróságok utján nyerték el. A végrehajtó hatalomnak a mai rendszerben való fontossága azt követeli, hogy a jogi személyiséget ne egyszerű törvényszéki verdikttil, hanem a munkaügyi miniszterium javaslatára, a legfelsőbb munkaügyi tanács véleményezésén és a végleges rendelettel adják meg.

Megdrágult a tűzifa?

Akkor is

olcsón fűtök

„ZEPHIR”

kályhával

10 kilogram fával fűt 24 órán át.

Gyártja: Szántó D. és fia, Oradea

„ELITE” tűzhely kályhagyára kapható mindenütt. Kérjen díjtalan árjegyzéket.

A szatmári fogház volt igazgatója ellen vagyonrevíziós per indul

Szatmár. Saját tud. Részletesen beszámoltunk azokról a nagyarányú visszaélésekről, amelyek a szatmári ügyészségi fogház iródjában fedeztek fel a hatóságok. Mint jelentettük, Iamandi igazságügyminiszter személyes intézkedésére az ügyészség letartóztatta dr. Burcus Traian fogházigazgatót és a fogház egész vezetését, akik ellen sikkasztás és okirathamisítás miatt bünvádi eljárás indult. A főtárgyalást az ügyben ki is tüzték, amikor az ügyészség kérésére a semmitőszék a nagyváradi törvényszéket jelölte ki az ügy letárgyalására. A nagyváradi törvényszék október 18-án foglalkozik a nagyszabású bűnperrel. A fogházak vezérigazgatósága dr. Burcus ellen nemrégén vagyonrevíziós kérelmet nyújtott be a táblánál. Ebben az ügyben november 5-re tüzték ki a tárgyalást.

Öt hónap a jéglaboratóriumban

London, október hó.

Hazaérkezett Londonba az angol expedíció, mely öt hónapig dolgozott egy jéglaboratóriumban Európa legnagyobb gleccserén, a Nagy Aletsch-en, a Jungfrau jéggel és hóval borított csúcán. Gerald Seligman vezette az expedíciót. tagjai egy kristályszakértő, egy földrajztudós és két fizikus voltak. Maga Seligman „glaciologista”, vagyis jégkutató. Állandóan fagypontra alatti hőmérsékleten éltek és dolgoztak.

Bariangot vájtk a jégben s ebben rendezték be laboratóriumukat. Nagy, sima jégtáblák voltak munkaasztalaik.

— Ebben a jéglaboratóriumban hónapokig épen meg tudtuk tartani jég- és hőmértainkat — mondta Seligman. — Eleinte nehéz volt megszokni a munkát a nagy hidegben, de később már órákhozott dolgoztunk egyfolytában. Három kabát és három sapka volt rajtunk, lábunkat szalmazsákba dugtuk.

A különös jég- és hóalakzatokért ötvenszer szálltak le veszedelmes szakadékokba az expedíció tagjai. Az összegyűjtött darabokat hűtő termoszűvegekben vitték a laboratóriumba.

Kutatásuk nagyon sok érdekes eredménnyel járt, de ezeket csak körülbelül egy év múlva hozzák nyilvánosságra, addig tart fel dolgozások. Vizsgálataik eredményeképpen valószínűleg sikerül majd többek közt, új, gyorsabb sítipust szerkeszteniük.

Fattinger—Solymoss O. S. B.:

Tanítt az élet

Rendszeres, modern, az életből vett eseményekből összeállított kitűnő példatár. Fattinger hitoktató nagyszerű példatára I. és II. kötetének legkitűnőbb példái állította össze Solymoss bencés tanár hatalmas 300 oldalnál terjedelmesebb kötetét. Egyházi szonokok, hitoktatók számára elsőrendű segédeszköz.

Ara kartonkötésben 244 le!

A bányaváros példát mutatott az erdélyi magyarságnak

Nagybánya. Saját tud. Megírtuk már, hogy felemelő ünnepség keretében és az egész környék katolikusságának forró együttérzése mellett szentelte fel Fiedler István megyéspüspök Nagybányán, a kétmillió leiel emelt Szent József Otthont. Ma, amikor népközösségünknek önjelétől, önellátással kell megteremtenie az életlehetőséget, a létalapot és saját erőinek igénybevételével kell kiépítenie nemcsak gazdasági, de kulturális bázisait is, a kis bányaváros példamutató tevékenysége, amellyel ebből a munkából kivette a részét, valóban megérdemli, hogy részletesen foglalkozzunk vele.

„Fogadjuk: ezt az otthont megőrizzük és átadjuk az utánunk következő nemzedéknek”

Az ünnepi díszközgyűlés délnél 12 óra előtt néhány perccel nyílt meg. Fiedler István megyéspüspök elnökléte alatt. A pápai himnusz elénklése után Szilágyi Éva az iskolás leányok nevében köszöntötte a megyei főpásztort. Hütter Sándor az iskolás fiúk köszöntését tolmácsolta.

— Jöttem, — mondotta, — hogy kijelentsem: nekünk, katolikus fiúknak nagy az örömmünk, mert szüleink Kegyelmes Főpásztorunk vezetésével szent örökséget készítették nekünk. Fogadjuk, hogy ezt az Otthont, ha felüvünk, megőrizzük és átadjuk az utánunk következő nemzedéknek.

Pollicsek Mária a leánykongregáció nevében beszélt:

— 1926-ot írtunk, amikor elindítottuk azt a kis csermelyt, amely immár bús-ke folyóvá nőtt. Eleinte nagyok voltak az akadályok, de Isten elküldte az ő eszközeit: Pakocs Károly kanonok-plébános urat, aki mindent legyőző lelkesedéssel lehetővé tette, hogy a kis csermelyke hömpölygő folyóvá dagadjon.

A férfikongregáció és a munkásság nevében Hütter Sándor megköszönte a megyei főpásztornak, hogy a nagybányai katolikusság örömmünnepe személyesen jött el. Hitet tett katolikussága mellett és biztosította az egyház vezetőit, hogy a nagybányai munkásság jórésze nem enged helyet szívében a bomlasztó eszméknek. Többen vagyunk. — mondotta — akik a legeszményibb munkást: Krisztust követjük.

Kováts Gyuláné a Nőszövetség köszönetét tolmácsolta azokért a fejedelmi adományokért, valamint a csüggedést eloszlató atyai buzdításokért, amelyekkel Fiedler István megyéspüspök a nagybányai római katolikus híveknek állandóan a segítségére volt. Mladejovszky Lajos egyházigazgató az egyháztanács nevében szólalt fel.

— Két és fél évvel ezelőtt, az egyik ünnepi istentisztelet után, elhelyeztük az Otthon alapkövét. Örömmünk nagy volt, de csak fél öröm volt. Ismertük az elénk toronyosuló akadályokat. Szívünkben nemcsak a bizalom, de a kétely is fészket vert. Nem tudtuk: képesek leszünk-e befejezni az elindított műt. Isten azonban velünk volt. Az Otthon áll és a mi örömmünk ezen a napon teljessé lehetett.

Négyezer leiből — másfélmillió lett

Pakocs Károly kanonok-plébános az Otthon építésének történetét ismertette. Elmondotta, hogy a katolikus művelődés székházának megépítését tizenkét évvel ezelőtt Németh Béla tanár, az egyháztanács egyik külföldre költözött tagja vetette fel. Egy évtized múlva az eszmét Feigi Antal és dr. Tempfli István segédlelkészek indították el a megvalósulás útján. Az Otthon érdekében valósággal forradalmasították a katolikus közvéleményt. Ivetek köröztek, amelyeken százezer lei megajánlás történt. Később azonban lelohadt a hívek lelkesedése s a megajánlott összegekből 70 ezret visszavontak. A tervet azonban nem ejátták el. Amikor meg-

Vasárnap reggel 9 órakor a nagybányai plébánia-templomban szentmise volt, amelyet Fiedler István megyéspüspök mutatott be. Innen a megyei főpásztor a papság és a hívek kíséretében átment a plébánia udvarára, ahol megszentelte a Szent József Otthon épületét. A szertartás elvégzése után megnyiták az Otthon kapui s a hívek, akik határtalan lelkesedéssel teremtették elő az építkezéshez szükséges anyagiakat, pillanatok alatt zsúfolásig megtöltötték az ezer ember befogadására alkalmas gyönyörű dísztermet.

kezdték az építkezést, az Otthon pénztárában alig négyezer lei volt. Fiedler István megyéspüspök fejedelmi ajándékkal lehetővé tette, hogy a kulturház építése nagyobb iramban megindulhasson. Amikor az alapkövet elhelyezték, a templom belső átalakítása folyt. Ez a munka 429.143 leibe került, amely összeget az egyházközség az utolsó banni kifizetett. Volt idő, amikor az Otthon építése megakadt. Ilyenkor Szent József oltalmára bízták magukat. Mindig annyi pénz került, amennyi éppen kellett. A négyezer leies alap — másfélmillióra szaporodott. Még ez is kevés volt. A munkálatokat később az egyház házikézisébe vette. mi-

„Az ősök szelleme virraszt felettetek...”

Az elhangzott beszédekre Fiedler István megyéspüspök válaszolt:

— Mindig öröm tölti el lelkemet, ha híveim között megjelenhetek. Örömmel azonban különösen nagy, ha Nagybányára vezet az utam. Itt mintha mélyebben zúgna az ember lelkébe a harang szava. Ha az öreg toronyra nézek, megilletődöm. Ez a torony az ősök szellemét árasztja széjjel, ami állandóan a város felett virraszt. Itt meghallgatták a Szentatya parancsát: fel kell karolni a katolikus akciót. A kulturház már készen van, hogy hajlékot adjon a katolikus tevékenységnek.

Külön válaszolt az elhangzott beszédekre. — Amikor legutóbb a Szentatynál voltam, azt mondotta nekem: mi öregek már a történelemé vagyunk, de a jövő az ifjúságé. Óraj-

vel a vállalkozó meghalt. A nagy anyagi megterhelések mellett már úgy látszott, hogy újra megakad a munka, amikor a Harácsék-cég az egyháznak korlátlan hitelt nyújtott. Mihály János kőművesvállalkozó és Kazay József asztalosmester kijelentették, hogy befejezik a munkát és az egyház majd úgy fizet, ahogy tud. Megható volt az a lelkesedés, amellyel a hívek túlnyomó része a katolikus otthon tervét felkarolta. Husovszky János festőművész három hónapon keresztül mindennap jelen volt az építkezésnél. Irányított, tanácsokat adott, vigyázott a színpad elkészítésére. Később megfestette a díszleteket, elkészítette a színpad beszerzését, amely a városi színpadnál sokkal jobban megfelel rendeltetésének. Rongócsát fadaradozott Mladejovszky Lajos egyházigazgató, aki nemcsak hatalmas összeggel, hanem fáradhatatlan munkával vitte a gyönyörű tervet a megvalósulás felé. Szentpétery Ferenc és neje, Rózsa Gyula, Buday Etelka, Berényi Gizella, Spiess György, Bölönyi János, Adámsik Ferenc, Lengyel Béla, a székeskáptalan, mind olyan áldozatokat hoztak, amelyek nélkül az Otthon nem lehetett volna szinte a semmiből létrehozni. De kivette részét az áldozatok megvalósulásából a gazdagtól a szegényig mindenki. Szolgálóleányok havi keresetük egy harmadát egy egész esztendőn keresztül pontosan befizették az egyház pénztárába. Munkásemberek elhozták megajánlott filléreiket. Akadtak névtelen adakozók, akik minden hónap elején bedobták és még ma is bedobják a templomi perselybe a maguk ötszáz lejét. Csak ilyen, szinte példa nélkül álló áldozatkészség tehető lehetővé, hogy az aránylag kicsiny egyházközség egy olyan kulturházat épített, amelynek párja nincsen az egész Erdélyben. Végül köszönetet mondott Fiedler István megyéspüspöknek azokért a támogatásokért, amelyek az Otthon érdekében nyújtott.

tuk függ, hogy az Anyaszentegyház győzedelmekkedjék. Az az ifjúság, amely a szent örökség megőrzésére ma fogadalmat tett, nemcsak ezt az épületet kell, hogy megőrizze, hanem a benne meghonosított szellemet is.

Lengyel Béla egyháztanácsos ezután felolvasa Németh Béla volt egyháztanácsos, a kulturház eszméje elindítójának levelét, amelyet az egyházközséghez intézett. Örvendek. — írta — hogy régi álmodunk megvalósult. Ehhez azonban kellett egy költői lelkiületű pap, aki nemcsak maga tud színes álmaival a földtekétől elszakadni, hanem másokat is magával ragad.

Az emelkedett szellemű díszközgyűlés a Királyhimnusz elénklésével ért véget.

Pakocs Károly ünnepi beszéde a kultúra terjesztéséről

A díszhangverseny este 8 órakor kezdődött az Otthon nagytermében, amelyet zsúfolásig megtöltöttek az érdeklődők. Az ünnepi beszédet Pakocs Károly mondotta. Kifejtette, hogy a kultúrát három helyen terjesztjük: a családban, az iskolában és a templomban, ahol megszentelik a művelődést. A krisztusi kultúra terjesztésére azonban a templomon kívül is szükség van. Ezt a célt szolgálja az Otthon. Történelmi példákkal igazolja, hogy egy kultúra csak addig időtálló, amíg helyet foglal benne az Isten. A görög kultúra Arisztotelezt, Szolont, Plátót adott az emberiségnek, de menten elpusztult, amikor megtagadta az istenséget. A római kultúra Vergíliust, Cicerót, Horáciust termelt ki. Hanyatlását azonban nem kerülte el, mert elfordult az istenektől. A romok felett az Evangélium győzedelmeskedett és a köztalonnem vesz erőt a bomlás szelleme. Ezt a magas célt szolgálja a nagybányai katolikusok kulturháza is.

Mezőy Elemér „Örlődő lélek” című misztériumát Kováts Gyula, Dukrét Ferenc és Beregszászi István mutatták be nagy sikerrel.

Pakocs Károly és Mécs László legszebb verseiből szavalt Kocsis Manci, Talliáné Papolcay Böske saját szerzeményű Pakocs és Mécs megzenésített verseket adott elő nagy tetszés mellett. A templomi énekkar egy nehéz vegyeskari darabot énekelt. Kupás Gyula csengő tenorszólójával. A szimfonikus zenekar száma után, amelyet Naubauer László vezényelt, R. Jancsóvícs Jolán operaáriájában gyönyörködött a közönség. Tar Károly és Bommersbach Margit hegedű-zongora kettősnek nagy sikere volt. Pakocs Károly „Az igazi asszony” című kitűnő színdarabjában Bernhardt Erzsike, Kenyeres Rózi, Schömpflug Margit, Nikita Olga, Kováts Gyula, Lengyel Béla és Dukrét Ferenc a bányásznegyedek tőről metszett alakjait elevenítették meg a színpadon. Végül emlékeztünk meg Smareglá Sárirol, aki az énekszámokat zongorán művészi hozzáértéssel kísérte.

Műsor után a közönség még sokáig maradt együtt. Amikor szétszéledtek a városban és a környéken, szívükben egy nagy nap felejthetetlen emlékét vitték magukkal.

Boros István.

Anglia békét akar, — de fokozza fegyverkezését

London, október hó.

Az elmúlt héten összeült a parlament mindkét Háza. Az ülést négy napos külpolitikai vita után el is napolták november 1-éig. De a négy napos ülések párhuzamos sorozatába normális idők vitáinak tömege sűrűsödött össze. Heves összecsapások folytak minden oldalon és a Ház tagjai, pártállásukra való tekintet nélkül ez egyszer, saját egyéni hajlamaiknak megfelelően a kormány külpolitikája ellen vagy mellett nyilatkoztak. *Amery*, *Sir Sidney Herbert Law* és *Nicholson* a Tory-jobbszélről támadta *Chamberlain*-t, kinek meglepetésszerűen leglelkesebb támogatójaként, *Maxton* — a Ház enfant terrible-je —, a négytagú független munkáspárt szélsőbaloldali vezére hallatta szavát.

A Lordok Háza már sokkal egyöntetűbb képet mutat. E vita során beszélt különben először az új lordkancellár, lord *Maugham*, a nálunk is ismert *Somerses Maugham*, a kitűnő színmű- és regényíró fivére. Beszéde, nekünk magyaroknak, ha késői is, de jóleső igazságot szolgáltatott, mikor kijelentette, *Chamberlain* politikájának védelmében, hogyha úgy látná: igazságtalanság történnék Csehszlovákiával — akkor már nem viselné a Lord Chancelor bíborpalástját ott a Lordok Házában.

Mikorra várható a választás?

Bár érezhetően többsége van a kormány utolsó hetekben folytatott külpolitikájának az országban, a konzervatív párt vezetőférfiai, *Hoare*, *Simon*, *Margesson* kapitány, *Hailsham lord*, *Inskip*, *Wood*, az olyan súlyos személyek, mint *Richard Law*, a néhai nagy konzervatív kormányelnök *Bonar Law* fiának ellenzéki beszéde után, mégis vegyes érzelmekkel tekintenek egy azonnali általános választás kimenetelére. — A City, a „Big Five”, az öt nagybank és az egész nehézipar a választások korai kírása ellen van, mert az elmúlt hónapok válságai után nem akarja az angol gazdasági életet újabb izgalmaknak kiténni.

Ezért a vidéki pártvezetőségek a kormány koalíciós többségi pártjának végrehajtóbizottságától már mindenütt megkapták utasításukat. Figyelik saját konzervatív tömegeiknek hangulatát, jelentik, mily mértékben állanak azok *Chamberlain* külpolitikája mellett vagy ellen. Pontosán értesítik a központi vezetőséget, mekkora az ellenzéki pártok akciója és hatása a kerületekben. Azért a választások november havára való kírása mégis majdnem bizonyosra vehető, mert *Chamberlain* elgondolása — mint benfentes körökből hallom — az, hogy jobb ma egy nagy napszerű sikerrel hátamögött apellálni 16 milliós választóhoz, mint egyévi várokozással, esetleg egy új válság esetén, gyengébb esélyekkel venni fel a küzdelmet.

Az ellenzéki pártok feltétlen választási paktumot kötnek és a 615 kerületből 400-ban a munkáspárt, 145-ben az ellenzéki szabadelvűek veszik fel a harcot. Nem kétséges, hogy a választások sok meglepetéssel és eltolódással fognak járni. Az eddig nagyrészt szocialista nagyvárosok és londoni munkáskerületek a legnagyobb nyilvánosság szemeláttára véghezvitt légvédelmi előkészületek és álarcelosztások folytán először érzékelték igazán egy készülő totális háború borzalmait. A munkásság jórésze tehát erősen *Chamberlain* békeakciójának hatása alatt áll és előreláthatólag a szavazásoknál érzelmeiknek bizonyosságát is fogják adni. Ugyanekkor az agrárius kerületek *Chamberlain* utolsó,

látszólag mezőgazdaságellenes beszédének hatása alatt, nem látván a városi lakosság védelmére megtett óriási óvintézkedéseket, halfélő hajolhatnak majd.

A brit légió

A brit légió, az angol frontharcos szövetség *Victoria Street*-i székházába alig lehet bejutni. Kétszer is fel kellett mutatnom igazolványomat, míg beengedtek. A kapualj és a hatalmas váróterem telve volt a világháború angol veteránjainak százaival. Egymás

Teljes gőzzel dolgozik az angol repülőgépipar

Bár a békét sikerült megmenteni, a légügyi minisztérium a harcigépgyártást a legvégsőkhig fokozza.

Ezeröttszáz telep, mely repülőgépet vagy alkatrészt gyárt, parancsot kapott: *Teljes gőzzel termelni, építeni!* Nincs több békeprogram! A jövő hét folyamán már közel 150.000 munkást foglalkoztatott csak maga a repülőgépipar.

1934-ben ebben az iparban fizetett munkabérek 6 millió fontot (4 milliár d800 millió leit) tettek ki. 1938 októberére 52 millió fontot ér el a foglalkoztatott munkaerők összefizetése. És ebben az összegben nem foglaltatnak bent az alszerződéses néhány száz vállalat alkalmazottai.

Ma húsz éve, 1918 októberében, az angol hadirepülőgépipar havi 3000 gépet produkált, ami évi 36.000 gépnek felel meg. Most a liverpooli *Rootes*-gyár 50%-kal nagyobbítja üzemét. A bristoli bombavetőgyár 1.5 millió font költ-

mellett volt tiszt és közkatona. Munkánélküli segélyből élő gyárimunkás és tehető iparos, tisztviselő, orvos és taxifőőr. Mind negyvenhatvan év között. A frontharcos vezetőség azonban csak 40—50 év közöttieket „újoncoz.” Ezer ember megy a csehországi népszavazás rendőri szolgálatának ellátására. November 1-éig szól egyelőre az aláírt kötelezvény. Nőtleneknek heti 3 font, nőseknek 3 font 15 shilling fizetésjár. A *Scotland Yard* szállítja az „egyenruhát”. Térdén alól érő sötétkék posztófelöltő, ellenzős kék tányérsapka. Az admirális és tengerészgyalogság (*Royal Marine*) előírásos bőr lábszárvédőjét adja. A *War-Office* élelmezési osztályának főnöke egy hétre a megszállandó területre utazott, hogy személyesen irányítsa az ellátmányozás kérdését.

Mint többen mondták nekem, remélik, hogy rövid időn belül a Tótföldön fogják megkezdett feladatukat folytatni a magyar igények alapján megtartandó népszavazáson.

séggel nagyobbítja telepét. A *Reading* és a *portsmouth*-i kiképzőgépgyárak együttesen kb 3 millió font rendelést kaptak. A chaddertoni Avro-gyár karácsony előtt befejezi 2 millió font költséggel épülő harcigépgyárát.

Birminghamben *lord Nuffield* a *Morris*-autóművek tulajdonosának telepe már tető alatt van és jövő héten kezdi a megrendelt 5000 „*Spitfire*” harci gép gyártását.

A szélsőjobbtól a független munkáspártig Angliának minden árnyalata a békét kívánja, mert cseh érdekekért megmozgatni az angol tömegeket nehéz lenne és mert az igazságos Anglia velejéig érzi a párizskörnyéki békediktátumok jogfosztásait. De ha a távolban egy békes korszak körvonalai bontakoznak is ki, Anglia felkészül!

L. Gy.

A viharsarok a szovjetunió déli részein

Varsó, október hó.

Húsz év óta folyik az a csendes földalatti szabadságharc, amelyet a Kaukázus, Ukrajna, Turkesztán és a Volga köztársaság népei — akik együttesen a Szovjetunió összlakosságának felét teszik ki — a moszkvai centralizmus ellen folytatnak. Mindezeket a területeket a szovjet a háború alatt elfoglalta, elnyomta s az európai hatalmak rövidlátó politikája 1918 után megkagya ezeket a népeket a szovjet-igában.

„Pedig — írja az egyik angol lap — a Közelkelet valamennyi kérdése és Anglia számára az indiai probléma sokkal könnyebben megoldható volna, ha az északi Szovjetországgal, másrészt Törökországgal, Iránnal, Afganisztánnal és Indiával a déli vidékeken ügynerezett ütköző államokat létesítettek volna, amelyeknek erős nemzeti jellegük van. Ha ez megtörtént volna, Szovjetországnak nem gyakorolhatott volna olyan hatalmas befolyást Kínára, soha nem lehetett volna Indiában olyan erőteljes a kommunista propaganda és a Közelkelet kérdése nem válhattak volna olyan égetővé, ha nem mindennél a bolsevista erők dolgoztak volna, amelyeknek egyetlen szándékuk: nyugtalanságot teremteni.

Mert a nyugtalanság a Közelkeleten Moszkva számára biztos lépést jelent a tengerszorosok felé a Dardanellák és a Boszporus irányában. Hogy a nyílt forradalomtól végleg biztosítsa

magát Moszkva, megpróbálta Törökország, Irán és Afganisztán barátságát keresni. Ennek a három önálló államnak lett volna hivatása, hogy biztosítékot nyújtson minden kívülről támadó veszély ellen és egyidejűleg a hátába álljon azoknak az országoknak, amelyek állandóan önállóságukért harcolnak, tehát a Káspi-tenger és Kína közötti népeknek.

Ezek az államok azonban felismerték, hogy mire akarja őket a bolsevizmus felhasználni és Törökország máris szakított Moszkvával, Irán megépítette a szovjetországi tiltakozás ellenére is az észak—déli vasútvonalat és északi vidékeit erősebben az ország szívéhez akarja kapcsolni. Afganisztán csatlakozott az előzsi paktumhoz, aminek révén az ő kapcsolatai is meglazultak a szovjetunióval. Ez óta a szovjet köztársaság déli vidékei ismét a hátbatámadás veszélye nélkül állnak Moszkvával szemben. Turkesztánban már évek óta van egy mozgalom, amely az országnak a szovjethez tartozó nyugati és a névleg Kína által kormányzott keleti részeit akarja egyesíteni. Természetesen kívülről keveset halani a délszovjetországi népek harcáról. A helyzettel ismerősök azonban nem kételkednek abban, hogy valamikor még itt alakulhat ki legkönnyebben a szovjet szempontjából legkeletlenebb viharsarok, ahonnan a bolsevista uralom bomlása is megkezdődhetik.

Olvassátok és terjesszétek a Magyar Lapok-at!

HIREK

Nagyvárad, Strada Regele Carol II. 5.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: **Belföldön:** Egész évre 900 félévre 450 negyedévre 225, egy hónapra 75 lei.
Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P.
 Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepen 24 fillér.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
 Telefon: 12-27.

Kolozsvári szerkesztő: **dr Sulyok István.**

Kéziratokat nem örvünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucuressi időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Gyengülő északnyugati szél, csökkenő felhőzet, délután még több helyen eső. A nappali hőmérséklet kissé emelkedik.

SZOMBATON IKTATJÁK BE NAGYVÁRAD VÁROS POLGÁRMESTERÉT ÉS ALPOLGÁRMESTEREIT. Nagyvárad. Saját tud. Dumitrescu vezérfelügyelő szerdán reggel elutazott a városból. A városházán a következő nyilatkozatot kaptuk: A vezérfelügyelő magán-személyekkel tárgyalt (tegnapi számunkban megírtuk, hogy a városi villamosvasút képviselőivel) és mivel a tárgyalások még folyamatban vannak, semmiféle hivatalos nyilatkozatot nem adhat. A városházán egyébként a szombat délelőtti ünnepélyes beiktatásra készülnek. Meghívókat nyomtattak és azokat a mai nap folyamán küldik szét. Hinz Alexandru tábornok, Szamos tartomány királyi helytartója, Hodor Victor vezértábornok és Joe Gherman közgazdasági vezérfelügyelő kíséretében érkeztek meg a beiktatásra. Délelőtt 11 órakor a városháza nagytermében zajlik le az ünnepélyes fogadás és aztán kerül sor az eskütelésre.

Harminc kisajátított telket visszavett az állam Szatmáron. Saját tud. A városban hetek óta egy állami bizottság működik. A bizottság felkeresi azokat a telkeket, amelyeket kisajátítás után kaptak meg a tulajdonosok. Felülvizsgálják a kisajátítási iratokat és ha a telkek új tulajdonosa még nem fizette ki az állami illetéket, a tulajdonjogot azonnal az államra ruházzák át. Eddig tizenöt telket irt át az állam nevére a bizottság.

ÖZV. TAPFER MÁRTONNÉ, KAZAY RÓZA HALALA. Nagyvárad magyar társadalmának ismét egy régi, közbecsülésben álló tagja távozott el az élők sorából. 75 éves korában, több napi szenvedés után meghalt özv. Tapfer Mártonné, Kazay Róza, néhai dr. Kazay Kálmán, a vig kedélyéről és ízes, magyar humoráról ismert nagyváradai orvos nővére. Az elhunyt matróna, mindenki „Róza nénije”, a szívesség és áldozatkészség mintaképe volt. Nem fordulhatott hozzá segítségért, kölcsönért egyetlen rászoruló sem úgy, hogy kérése meghallgatásra ne talált volna. Özv. Tapfer Mártonnét kiterjedt, előkelő rokonság, közöttük dr. Hlatky Endre, a Magyar Rádió igazgatójának felesége, gyászolja.

Zürichi zárlat, Párizs 11.70, London 20.93 fél, Newyork 44.62, Brüsszel 74.52 fél, Milánó 23.17 fél, Amsterdam 239.25, Berlin 176.50, Prága 15.10, Varsó 82.75, Belgrád 10, Bucuressi 325.

Kiugrott a robogó vonatból és megszőkött egy szélhámos. Szatmár. Saját tud. Az elmúlt nap a sziget-nagyváradai személyvonat utasai Halmi és Szatmár között izgalmas jeleneteket éltek át. Máramarosban heteken keresztül érkeztek a csendőrségre a feljelentések, amelyek arról számoltak be, hogy egy ismeretlen fiatalember vakmerő hazugságokkal csapja be a hiszékeny falusiakat. A szélhámost később Fucec Valer katonaszökevény személyében sikerült letartóztatni. Egy katonai felügyeletre bízták és vonaton elindították Kolozsvár felé, hogy a hadsergeből való szökése miatt a hadbíróóság felelősségre vonja. Amikor a vonat elhagyta a halmi határállomást, Fucec rosszulról kezdett panaszkodni és a széles ablak mellé kérekedett. Egy őrizetlen pillanatban fellépett a padra és kiugrott a robogó vonatból. A katonát meghúzza a vészféket, de a szökevényt a vonat megállása után már nem tudták elfogni.

A Liszt Ferenc Zenekar elnöksége értesíti tagjait, hogy október 13-tól minden csütörtökön este fél 9 órakor tartja a próbákat. Az összes tagok pontos megjelenését kérjük. Új, jól olvasó tagokat szívesen látunk.

BEIKTATTÁK HIVATALÁBA A NAGYVÁRADRA KINEVEZETT KÉT ÚJ TÁBLABÍRÓT. Nagyvárad. Saját tud. Beszámoltuk már arról, hogy a nagyváradai ítélőtáblához a minisztérium két új táblabírót nevezett ki. A két táblabíró, Graunianu, volt ítélőtáblai ügyész és dr. Costa Jánost ma a helyi jogásztársadalom előkelőségeinek jelenlétében Ulvi-neanu Alexandru táblai főelnök beiktatta hivatalába.

A BOLGÁR VEZÉRKARI FŐNÖK MERÉNYLŐJE MEGHALT. Szófiából jelentik: Stoil Kiróv, Pev tábornok, vezérkari főnök merényletje, aki a merénylet után maga ellen fordította fegyverét, szerdán hajnalban a kórházban meghalt.

KÉRELEM. A szatmár-környéki szórvány egyik legfontosabb pontján: Pusztadaróc leányegyházban egy kicsiny hívőszereplő templomépítésbe kezdett Szent József tiszteletére. A kis egyházközség kérelemmel fordul mindenkihez, de különösen Szent József buzgó tisztelőihez, hogy adományaikkal támogassák, hogy a megkezdett kis templomot a tél beállta előtt teő alá hozathassa. A szíves adományokat a következő címre kérjük: Parohia Rom. Cat. Lazuri, Jud: Satu-Mare.

A nagyváradai Építőiparosok Szövetségének villanyszelő szindikátusa folyó hó 10-án, vasárnap délelőtt 10 órakor a szövetség helyiségében szakmai kérdésben ülést tart. Ezen az ülésen egy bucuressi mérnök magyaryelvű előadást tart. — Kérjük a tagok megjelenését.

Meghalt dr Fehér Márton

Nagyvárad. Saját tud. A régi magyar társadalom egyik közbecsülésben álló tagja távozott el ismét az élők sorából. Kedden este Vlahuta-utcai lakásán csendesen örök álomba szenderült dr. Fehér Márton ügyvéd, a nyugati szertartású izr. hitközség gazdasági elnöke és örökös tb. főügyőse. Dr. Fehér Mártont aranylag korán, életének 61-ik évében érte a halál. Régivágyású, harcos egyéniség költözött el vele, aki kora ifjuságától kezdve életelemeinek érezte a politizálást. Mint alig húsz éves ifjú, kapcsolódott be az akkori magyarországi politikai mozgalmakba és első perctől kezdve tántoríthatatlan függetlenségi álláspontot képviselt. Fiatal ügyvéd korában vezetője lett az ujpesti 48-as függetlenségi pártnak.

Később Sátoraljaújhelyre került, ahol ügyvédi gyakorlata mellett a függetlenségi mozgalom ottani lapját, a „Felsőmagyarország”-ot szerkesztette. Harmincnyolc évvel ezelőtt költözött Nagyváradra, ahol ügyvédi irodát nyitott, de politikai és publicisztikai tevékenységével itt sem hagyott fel. Cikkeit a különböző helyi lapokban szívesen olvasta a közönség, könyvei pedig, melyek nagyváradai tartózkodása idején jelentek meg, szintén halás olvasóközönségre találtak. A világháborút a 4-ik honvédegyezredben szolgálta végig és főhadnagyi rangban szerelt le. Az impériumváltás után első köztölt volt, akik az Országos Magyar Párt megalakulása idején a párt zászlaja alá sorakoztak. Azon kevés zsidóvallású vezetőkből tartozott, aki a párt mellett szilárdan, még a legsúlyosabb megrázkodtatások idején is kitartott.

Dr. Fehér Márton éles és kérélhetetlen ellenfele volt a cionista zsidó mozgalomnak. Felfogását leghívebben 1926-ban megjelent „Zsidók és zsidóság” c. akkori nagy feltűnést keltett könyve tükrözi vissza, melyben a cionizmust a magyar zsidóság ellenségének bélyegzi. Ebben a könyvében propagálta azt a kedvenc eszméjét, hogy az erdélyi zsidó egyházat ketté kell választani arra a mintára, amint az impériumváltás után az ágostai evangélikus egyház is magyar és német evangélikus egyházra vált ketté. Ő külön magyar-zsidó és külön cionista egyházat kívánt. Elgondolása azonban nem valósulhatott meg, mert jószándékaiiban éppen a zsidóság nem volt hajlandó követni.

Az elhunytat, akinek halálhíre a nagyváradai magyarság köreiből is osztatlan részvételt keltett, a nyugati szert. izr. hitközség saját halottjának tekinti és diszkrét adományozott számára. Gyászolja özvegye és egyetlen fia dr. Fehér Endre ügyvéd, valamint kiterjedt rokonsága. Temetése csütörtökön délután fél 3 órakor lesz a zsidótelep udvarából, mely létezését dr. Kecskeméti főrabbi mellett dr. Fehér Márton munkásságának köszönheti.

Módosult Temesvár város költségvetése. Saját tud. A város költségvetésén ujabban jelentékeny módosítást eszközöltek. Ezt a módosítást az tette szükségessé, hogy a polgármester, valamint polgármesterek fizetésére a költségvetés megszavazásakor a város nem irányzott és nem is irányozhatott elő megfelelő összeget, miután Temesvár élen annakidején csupán egy delegált polgármester állt. A megnövekedett kiadást, másirányú megtakarításokkal igyekeztek a város egyensúlyba hozni.

Leégett egy aranybányatelep. Nagybánya. Saját tud. Veszélyes tűz pusztított Nagybánya közelében, a borpataki völgy felső részében. Az úgynevezett Vilmos bánya feltárására már hónapok óta folyik. A föld testének furását még a nyár folyamán megkezdtek s a géperőre berendezett gépekhez egy hatalmas áramfejlesztő telep szolgáltatja az áramot. A nagyértékű gépeket a Vilmos bányatelepen egy deszkaépületben állították fel. Az elmúlt délelőtt az egyik ór arra lett figyelmes, hogy a gépházból sűrű füst szivárog ki. Azonnal fellármázta a munkásságot, amely a felcsapó lángok oltására sietett. A száraz deszkaanyagot a tűz pillanatok alatt a hatalmába kerítette. A tetőzet hatalmas robbanással beszakadt és eltemette a drága gépeket. Az áramfejlesztő, a dinamó és egyéb nagyértékű gépek a borzalmas tűzben teljesen összeolvadtak. A vállalat kára meghaladja a két millió leit. A vizsgálat során nem tudták pontosan megállapítani, hogy a nagy tüzet mi okozta. Valószínű, hogy rövidzárlat történt. A nyomozás folyik.

Nem nagy dolog fakirnak lenni... Temesvár. Saját tud. Szabó István tizenhatéves tanonc barátai körében kijelentette, hogy: „fakirnak lenni nem is oly nagy dolog” — többek közt jómaga is képes lenne arra, hogy tüzet fujjon a szájából. Ezt mindjárt be is akarta bizonyítani. Benzint vett a szájába és meggyújtotta. A következő pillanathoz fájdalmasan felsikoltott. Szája, arca, álla valóságos tűzzé vált s a mellén is súlyos égési sebeket szenvedett. A mentők kórházba szállították a szerencsétlen fiút, akinek állapota válságos.

CSEMPÉSZÁRUT KINÁLT ELADÁSRA EGY RENDŐRKOMISZÁRNÁK A HAZALÓ KERESKEDŐ. Nagyvárad. Saját tud. Az elmúlt napon délután nyakkendőárus jelent meg az egyik nagyváradai cukrászdában, ahol eladásra kínálta áruját. Több sikertelen kísérlet után az egyik úr asztalához lépett s áruját ismételtelen eladásra kínálva, megsugta, hogy a nyakkendők külföldi áruk. A vevőnek kiszemelt egyén ekkor — aki nem volt más, mint Gh. Mateescu, az itteni büntetőjársbíróóság jegyzője, — azzal az ürüggyel, hogy pénzért megy haza, eltávozott a cukrászdából, majd egy rendőrkomiszárral tért vissza. A jegyző visszatérve kérte a nyakkendő áruló fiatalembert, hogy mutassa meg áruit, mert „barátja” is óhajt venni azokból. A rendőrkomiszárral kézbevetett egy nyakkendőt, amely a budapesti Goldberger divatárucég márkájával volt ellátva. Ezek után nyilvánvalóvá vált, hogy Gh. Mateescu jegyző gyanúja igazolt: a vándoráros csempészett holmikot hoz forgalomba. A komiszárral igazolásra szólította fel a fiatalembert, aki először temesvári illetőségűnek mondotta magát, majd beismerte, hogy nagyváradai lakos, G. I. a neve és még kiskoru. A csempészárú forgalombahozatalával gyanúsított fiatalembert ekkor felkísérték a rendőrségre, ahol megkezdtek kihallgatását, arra vonatkozóan, hogy honnan szerezte a külföldi márkával ellátott árucikkeket.

Nők, diákok és nyugdíjasok — önkéntes légvédelmi szolgálatban. Temesvár. Saját tud. A város vezetősége röviddel ezelőtt felhívást tett közzé, amelyben légvédelmi gyakorlathoz való önkéntes jelentkezésre szólította fel a lakosságot. Miután az első felhívás nem vezetett a várt eredményre, a hatóság megismételte azt és az újabb felszólításban most már pontosan körvonalazta, hogy kik azok, akikre az illetékes tényezők első sorban számítanak. A felhívás értelmében légvédelmi gyakorlaton való önkéntes részvételre jelentkezhetnek mindazok a tizennégy éven felüliek, akik még nem katonakötelesek, részt vehetnek a gyakorlaton, nők, továbbá nyugdíjasok. A gyakorlatokhoz több száz jelentkező szükséges. A város felhívása, amely — kihangsúlyozottan első sorban a diákok és diáklányokhoz szól — most már nem maradt eredménytelen, amennyiben az utóbbi napokban számosan jelentkeztek a légi gyakorlatokra.

Temetés. Özv. Tapfer Mártonné szül. Kazay Róza 75 éves korában elhunyt. Temetése csütörtökön délután 5 órakor lesz a Halmi temetőből. (Erdélyi „Concordia”.)

A bihari református egyházmegye közgyűlése

Nagyvárad. Saját tud. A Református Ottthon tanácsstermben Vaday Béla esperes elnökle alatt, szerdán tartotta meg a bihari református egyházmegye rendes közgyűlését. A betegeskedő Telegdi József egyházmegyei gondnok helyett Udvarhelyi Béla tanácsbíró, Szabó Lajos dr. egyházmegyei lelkészi jegyző és Könyves János lelkészi tanácsbíró foglaltak helyet a emelvényen. Az egyházmegye közgyűlése Vaday esperes imájával és megnyitóbeszédével kezdődött. Vaday esperes az egyházi életben megoldandó legfontosabb feladatokra mutatott rá és pedig arra, hogy mindkét romániai református egyházkerületnek össze kell fognia a belmissziós munkák utjába álló akadályok elhárítására meg kell szervezni az ifjusági élet kézbevitelét, összpontosítani kell az erőket a hívek jövedelmeinek felfokozására, nagyobb tevékenységet kell bevéinni a szociális munka terére, több gondot a szétszórtságban élő hívek felkarolására, harcot az egyke ellen, minden anyagi áldozatot a református sajtó teljes kiépítésére, rendezést idjlevelek, lelkészi és tanítói, valamint behivatalnoki hátralékos fizetések kiegyenlítésére, kitartó munkásságot nyelvi kulturánk biztosítására, végül pedig mindannak elkövetését, ami saját hibáink kiküszöbölésére vezet.

Az elnöki megnyitó után dr. Szabó Lajos jelentette be, hogy a nemrégiben elhunyt Ujfaluassy Sándor tanácsbíró helyére dr. Solyom Kálmán nyugalmazott törvényszéki bírót, az eltávozott Bagoly Bertalan helyére pedig egyházmegyei jegyzőnek Kovács Sándor paptamási lelkészt választották meg.

Dr. Solyom Kálmán és Kovács Sándor a bejelentés után letették az esküt, mire Vaday Béla esperes üdvözölte Solyom Kálmánt és Kovács Sándort.

Az elhangzott üdvözlésre elsőnek dr. Solyom Kálmán tanácsbíró válaszolt:

— Nemcsak azért vállaltam a megtisztelő tisztséget — mondta — mert azt a református egyház minden tagja köteles elfogadni, hanem mélyszégyenből is és törhetetlen ragaszkodásból azzal a református egyházzal szemben, melynek támogatásával, mint szegény iparos gyermeke, végezhettem el tanulmányaimat. Megemlékezett dr. Solyom Kálmán elődje dr. Ujfaluassy Sándor nagy érdemeiről is. Igéri, hogy mint tanácsbíró, feltétlenül pártatlan lesz, soha sem fogja azonban elfelejteni, hogy sem pártatlanságot, sem méltányosságot nem lehet gyakorolni a közösségek rovására egyesek érdekében.

— Mindenkor a közösségnek sorsát, az egyetemesség érdekét fogom védeni — folytatta beszédét — amit Kálvin szavait idézve, fejezett be.

Kovács Sándor paptamási lelkész is megköszöni a bizalmat, amely őt az egyházmegyei jegyzői tisztre emelte.

Az esperes az egyházmegye 1936—37. évi választási körülményeit és anyagi állapotáról szóló nagyjelentésű jelentését dr. Szabó Lajos főjegyző olvasta fel és javaslatokat tesz ezzel kapcsolatban. E jelentéshez hozzászóltak Orth Imre biharpüspöki lelkész, Herczegh Kálmán püspöki igazgatótanító, dr. Solyom Kálmán, dr. Soós István tanácsbírók, Fazekas Lajos nagyváradai presbiter, Csernák Béla egyházkerületi főjegyző, Movik Gyula bihari igazgatótanító.

Utána az esperes időszaki jelentését olvasta fel dr. Szabó Lajos egyházmegyei jegyző. Kegyeletes szavakkal emlékezett meg Farkas János kieszántói lelkész és dr. Ujfaluassy Sándor elősdi ügyvéd, egyházmegyei tanácsbíró elhunytáról. A továbbiak során bejelentette az esperesi jelentés, hogy az elhunyt lelkész utódjául Kádár Ernő torjai lelkészt, míg az egyházkerületi titkárrá megválasztott Balajthy Jenő helyében pedig Orth Imre végvári lelkészt választották meg. Bagoly Bertalan borsai és Dohy Árpád nagyszalontai lelkészek cseréjét az egyházmegyei közgyűlés jóváhagyta. Tudomásul vette a közgyűlés Szikszay Erzsébet tanítónőnek nagyváradai tanítónő, Szőke Ilona biharpüspöki, Farkas Nándor kieszántói, Zöld István hegyközülaki tanítónő történet megválasztását. Örömmel értesült a közgyűlés Sulyok István püspök 50 éves nagyváradai lelkészségének jubileumáról és az elnökség élén küldöttségileg fogja magát képviselne az október 23-iki jubileumi ünnepségen.

Dr. Szabó Lajos belmissziói jelentését, Kiss Károly a tanügyi bizottság és a tanítói értekezlet határozatait terjesztette a közgyűlés elé. Dankó József a számvérvészék jelentését ismertette.

Ezután több próbált ügyet tárgyalt le a közgyűlés, majd délután közigazgatási és fejezelmű ügyeket tárgyalt az egyházmegyei bíróság.

A kegyetlen és kikerülhetetlen Végzet elragadta körünkből azt, aki a legtöbbet jelentett számunkra. Mélyszégyen fájalmunktól lesújtva, de Isten akaratában megnyugodva, elszomorodott szívvel jelentjük a megváltozhatatlan tény: a nagy betegségében is gondos férj, a legjobban szerető és szeretett Apa, a legodaadóbb testvér, a menyéhez mindig jó Apa, az önfeláldozó rokon és mindenekfelett: minden igaz ügy bátor és önzetlen harcosa, a szónak legtisztább értelmezésében: Igaz Ember

Dr. Fehér Márton

ügyvéd, volt 4-es honvédfőhadnagy, a Károly csapatkereszt és más kitüntetés tulajdonosa, v. városi tanácsos, stb., stb.

A halállal folytatott hősiesség küzdelmében, életének 61-ik. házasságának 34-ik évében, hosszas szenvedés után legyőzött és nemes lelkét visszaadta Teremtőjének.

Földi maradványait a Nyugati Szent-tartású Izraelita Hitközség udvarából (Regele Carol-u. 11.) 1938. október 13-án délután 2 és fél órákor fogjuk utolsó utjára örök nyugalomhelyére kísélni.

Az igazság és jog, amelyért egész életén át harcolt, örökké élni fog!

1938. október 12.

Dr. Fehér Mártonné szül. Reich Erzsébet felesége.

Dr. Fehér Endre fia.

Dr. Fehér Endréné szül. Török Ilona menyje.

Fehér Armin Jellinek Lajosné özv. Pollák Antalné és Schwartz Jakabné testvérei.

Minden külön értesítés helyett.

SZÍNHÁZ

Nincsenek véletlenek

— A Tháli színtársulat vigjátékbevezető előadása Nagyváradon. —

Solt Endre a fiatal vigjátékszerző „Nincsenek véletlenek” című komédiáját mutatta be kedden este a „Thália” színtársulat. Az ügyes ötletre felépített, helyzetkomikumokban bővelkedő bohózat sok mulatságos és derűs, de legalább annyira erőltetett és mondvascsinált fordulattal bővelkedik s a komédia csak ritkán és akkor is csak néhány pillanatra tudja maradéktalanul magával ragadni a nézőt. A kifogástalan rendezés — Szabados Árpád munkája — és a színészek jókedvű, lendületes játéka tette, hogy a közönség a sekélyes mese primitív fordulatáin is jól szórakozott. Ehez elsősorban Mészáros Béla csupa humor figurája, Deesy Jenő jóízű alakítása, Fényes Aliz bájos és behizelgő játéka, Tompa Pufi élő eleven figurája, Tóth Elek, Lantos Béla, Harmath Jolán, Benes Ilona, Réthelyi Ödön, Paál Magda járult hozzá, de a többiek is vidám játékkal, sok igyekezettel illeszkedtek az együttesbe.

— **Nincsenek véletlenek.** Ragyogó humor, pergő előadás, briliáns szerepek, nagyzerű helyzetek egész tömege sorakozik fel a színház új vigjátékában, a Nincsenek véletlenekben, hogy meghódítsa a közönséget. Régióta nem játszottak Nagyváradon jobb vigjátékokat, mint a Nincsenek véletlenek. Solt Endre a darab fiatal szerzője érdemes arra, hogy vigjátékát nemcsak Budapesten, hanem a többi világvárosban is sorozatos előadásokban játsszák. Csütörtökön este kerül utoljára színre ebben a cirkusban a Nincsenek véletlenek.

— **A Kék róka két olcsó helyi előadás.** A páratlan siker és a közönség köréből érkezett számtalan kérés arra indította a színház igazgatóját, hogy Herczeg Ferenc briliáns új vigjátékát, a Kék rókát még ebben a ciklusban két előadásra olcsó helyi előadásokkal műsorra üzze. Így a Kék róka pénteken délután öt órákor — amikor este román előadás van — és vasárnap délután 3 órákor színrekerüljön.

— **Hatodik emelet.** A ciklus bucsúbevezetője. A kilencnapos játékciklus vasárnap este nyer befejezést. Mielőtt azonban a Thalia társulata elutazna, még egy szenzációs vigjátékújdonnaggal lép a közönség elé. Alfred Gherynek a neves francia vigjátékirónak hatalmas sikerű vigjátékát, a

Hatodik emeletet mutatják be a kolozsvári színészek. — Ez a páratlanul érdekes, finom darab, egyike volt a színház múltévei legnagyobb sikereinek. A Hatodik emeletben lakó különböző típusú, különböző felfogású, de azért mégis egymáshoz tartozó, egymásra utalt lakóit a színház életét vonultatja fel a néző szemei előtt, képviselve van egy párizsi bérház egész keresztmetszete. A briliáns szereposztás, nagyszerű előadás, amelyben nálunk a Hatodik emelet színrekerül, bizonyára hatalmas sikert fog aratni. Négy előadásban kerül összesen színre a Hatodik emelet. Szombaton délután 5 és este 9 órákor és vasárnap délután 6 és este kilenc órákor. Ez utóbbi a társulat bucsúelőadása.

Heti műsor:

Csütörtök este 9 órákor: **Nincsenek véletlenek**
Péntek délután 5 órákor: **Kék róka.** (Olcsó helyi előadás)

Péntek este román előadás.
Szombat délután 5 órákor: **Hatodik emelet.** (Alfred Ghery világhírű vigjátéka. Heltai Jenő fordításában. Az eredeti párizsi modell után készült díszlet egy párizsi bérház teljes hatodik emeletét ábrázolja.)

Szombat este 9 órákor: **Hatodik emelet.**
Vasárnap délután 3 órákor: **Kék róka.** (Olcsó helyi előadás)

Vasárnap délután 6 órákor: **Hatodik emelet.**
Vasárnap este 9 órákor: **Hatodik emelet.** (Bucsúelőadás.)

Nagy mennyiségben jelentkezik a földgáz Nagybánya határán

Saját tud. Mintegy négy héttel ezelőtt rövid, de nagyjelentőségű hír járta be az ország sajtóját: Nagybánya határán földgáz tört elő a föld mélyéből. Az érdekes eseményről szóló első jelentések azonban nem állították elég határozottan, hogy hő metángáz-telepekre bukkantak-e vagy csak egy kis szörvány gázfészket ért el a bányászok fűrója. A vizsgálatot ebben az irányban alaposan le sem folytathatták, mert a gázömlés még mindig tart és a tárnának gázzal elöntött része lángban áll. Ugyanis a Petrosani rt. a környéken levő aranybányáit egy földalatti vasúttal akarja összekötni, hogy az aranyércet a bányákból a nagybányai feldolgozó telepre szállíthassa. Az összekötő folyósó építését egy évvel ezelőtt kezdték meg. Négy héttel ezelőtt elérték a kilencszáz métert, amikor hirtelen metángáz tört elő a mélyből és a bányalámpától meggyulladva, hatalmas lánggal égni kezdett. Azóta szakadatlanul lángol az összekötő folyósó építése ezen a részen teljesen megakadt. A gáz kitartó égésével arra következtetnek, hogy Nagybánya határán nagy földgáz-területek vannak, amelyeknek kihasználása mérhetetlen előnyt jelentene az egész megyének.

SPORT

ELMARAD A VASÁRNAPRA TERVEZETT ROMÁN-MÁGYAR LABDARUGÓ MERKŐZÉS.

Budapestről jelentik: A Magyar Labdarugó Szövetség kedden délután hivatalos értesítést kapott a magyar országos testnevelési tanácsól, hogy a szombatra és vasárnapra tervezett román-magyar labdarugó mérkőzésre az engedélyt nem adja meg. A kiadott közlemény szerint az OTT illetékes szerveitől beszerzett adatok alapján úgy találta, hogy a magyar csapat megfelelő szereplése ezuttal nem biztosítható. Az A. és B. csapatok jelentős játékosainak nagyrésze megfelelő szabadsággal nem rendelkezik, ami a magyar csapatok játékerejét nagy mértékben gyengíti. Mivel a rendelkezésre álló csapatok a magyar labdarugást méltóképpen nem képviselhetik, az adott körülmények között nem lenne sportszerű a tervezett mérkőzések megtartása és ezért a magyar országos testnevelési tanács a startengedélyt megtagadta. A határozatról azonnal értesítették a román szövetséget is.

DÁNIA HÖLGYSTAFÉTAJA VILÁGREKORDOT JAVITOTT A 4X100 METERES GYORSUSZÓ STAFÉTÁBAN. A koppenhágai hölgyúszó verseny eredménye: Dánia—Hollandia 40:31. Résztettek: 100 m. gyors: 1. Van Vleet holland 1 p. 06.1 mp. 2. Hveger dán 1 p. 06.4 mp. 400 m. mellúszás: 1. Sörensen dán 6 p. 27.2 mp. 2. Larsen dán 6 p. 28.6 mp. 4X100 m. gyorsúszó staféta: 1. Dánia 4 p. 27.6 mp. világrekord! 2. Hollandia 4 p. 37.6 mp.

Színes pósta

A SZESZFÖZDÉK ALIG GYÖZIK A MUNKÁT ANGLIÁBAN

Londonból jelentik: A nemzetközi nyugtalan-sággal kapcsolatos hadikészülődések és általános készletgyűjtések soha nem remélt módon fellendítettek az angliai szesziföldék termelését. Skóciában és Írországon még a tíz év óta bezárt viskigyárakat is újból üzembe helyezték és nagy a kereslet a szesziföldéiparban járatos munkaerők iránt. Skócia viskitermelése 1938 őszén legalább 50 millió literrel fogja a tavalyi rekorderedményt meghaladni.

TELJESEN FEKETE REGIMENT ALAKULT AMERIKÁBAN

Newyorkból jelentik: Newyork állam területi állás nemzetőrségének keretében megalakult az Egyesült Államok első „teljesen fekete” ezrede. A kizárólag négerokból álló egység a 369-ik harlemi gyalogezred (Harlem tudvaleg Newyork város néger negyede). Az új alakulat parancsnoka Benjamin Wavis ezredes, az Egyesült Államok egyetlen néger ezredese, aki a spanyol-amerikai háború idején lépett katonai szolgálatba; sokáig a 9-ik lovasezredben szolgált és egyideig a libériai amerikai követség katonai attaséja volt.

BENARES BŐL KITOLONCOLJÁK A SZEMTELEN MAJMOKAT

Bombayból jelentik: Benaresben, a ganges-parti hindu szent városban annyira elszaporodtak a majmok, hogy csoportosan betörnek a lakásokba és kifosztják az éleltszárakat, sőt néha az étkező családok asztaláról rabolják el az ételt. Miután a hindu vallás tiltja az állatok megölését, a városi tanács szakképzett majompecéreket szerződötetett, akik törbe csalják és a távoli óserdőkbe szállítják a majomcsordákat. A tanács már eddig is ezeket fajoztatta a majmok „kitoloncolásáért”.

ELKÉSZÜLT A TÖKÉLETES TÁPEREJŰ ÉLELMISZERPIRULA

Londonból jelentik: A londoni vegyészeti kiállításon bemutatották a tökéletes táperejű élelmiszer-pilulát, tízévi buvárkodás eredményét. Az apró sárga tabletta, amely alig akkora, mint a legkisebb aszpirin-adag, négyféle hal (tökehal, tonhal, makréla és cet) olaját tartalmazza; rendkívül magas B, C és D-vitamin tartalmú; teljesen szagtalan; íze az édes csokoládéra emlékeztet; tápértéke egynyelvad kilogramm marhahús, két narancs és egy teljes pudding tápanyagának felel meg.

A JAPÁN OPERAÉNEKESNŐKNEK KÖTELEZŐ A HOSSZU HAJ

Tokióból jelentik: A Takarazuka operaház harminc énekesnője október elején hangversenykörútra indul Német- és Olaszországba. J. Kobayashi, a színház igazgatója, mint a külföldre induló, mind a Tokióban maradó énekesnőknek megtiltotta, hogy hajukat bodorítsák, vagy rövidre vágják, miután az a hívatásuk, hogy a japán női típusnak jobban megtehető hajviselést népszerűsítsék.

A VILÁG LEGNAGYOBB GLECCSERE AZ ALASZKAI HEGLYÁNC CSUCSAI KÖZÖTT

Newyorkból jelentik: Bradford Washburn dr., a Harvard-egyetem tanára, az amerikai földrajzi társulat megbízásából folytatott repülőútja során felfedezte a világ legnagyobb gleccserét az alaszakai heglýánc csucsa között. Az óriás-jégfolyam a Szent Illés-foktól az Alsek folyó völgyéig terjed és a Bering, Seward és Malaspina gleccsereket köti össze egymással. Hossza meghaladja a 375 kilométert, mélysége 1500–2100 méterre becsülhető. A legtöbb helyen áthághatatlan heglýáncok falai rejtik el az emberi szem elől, de Washburn repülőgépről 4500 méter magasságban fényképfelvételeket készített a jégmezőkről.

MAMUT-LEVELEK

Londonból jelentik: A világ legnagyobb levelét az angol mezőgazdasági szövetség kapta. A mamut-levelét négy méter 53 és fél centiméter széles papírra írták: tartalma egy vidéki gazdaszövetség javaslata. Nagyság tekintetében a második helyen áll az a levél, amelyet egy elkészített hallgató írt az angol rádió-nak egy 2 méter 25 centiméter hosszú és 57 és fél centiméter széles ívre.

HOLNAPUTÁN lesz az Állami Sorsjáték IV. osztályának a huzása

Széleszűrsra kerül

317.253.600 lei

Ujtsa meg MÉG MA sorsjegyét.

Ha elhanyagolta a sorsjegyvételt az előző osztályok alkalmával, most résztvehet a huzáson 250 vagy 400 lei ellenében.

ÁLLAMI SORSJÁTÉK

Ártóhirdetések

Lakás

szavanként 3 lei

Irodának

alkalmas 2 szoba, november elsejére kiadó. Nagyvárad, Mária királyné-tér 3.

Kétszobás

kerti modern lakás november 1-re kiadó. — Nagyvárad, Delavrancea-utca 10. szám.

Modern

magánház, 2 szobás, eladó. Nagyvárad, Str. N. Balcescu 23-a.

Négyszobás

modern tiszta lakás november 1-re kiadó. Nagyvárad, Bratianu-utca 27. szám.

2 szobás

komfortos lakás november 1-re kiadó. — Nagyvárad, Str. Ingusta No. 26.

Háromszobás

fürdőszobás utcai lakás mellékhelyiségekkel novemberre kiadó. Nagyvárad, Parcul Alba-Iulia 2. Poliklinikával szemben.

Kiadó

udvari lakás: 2 szoba, előszoba, konyha, kamara, november 1-től Nagyvárad, Str. Bratianu 61. szám.

Adás-vétel

szavanként 3 lei

Vásárhelyi hegyen

közvetlen Nagyvárad közelében eladó 7 hold prima szőlő teljes felszereléssel, megfelelő lakóházzal, cement borrázzal és pincével. A ház üzletnek is kitűnően megfelel. Cím: Nagyvárad, Dr. I. Ciordas-utca 38. szám.

Eladó

finom férfi télikabát, fekete ruhák középtermétre, 36-os cipők. — Nagyvárad, Bratianu-u. 21. szám.

Allást nyee

szavanként 2 lei

Egy

szorgalmas bejáróné felvétetik. Nagyvárad, Take Jonescu-u. 24.

Lapelárusítók

utcai árúitására, MAGAS SZAZALEKKAL, azonnal felvétetnek. Jelentkezések a kiadóban

Németül

beszélő gyermek lányt keresek. Nagyvárad, Str. Pasteur 13.

Házmasternek

gyermektelen házaspárt keresünk. Értekezhetni Nagyvárad, Pável püspök-utca 24. szám.

Allást keres

szavanként 1 lei

Perfekt

német, jó családból való urileány gyermeknek mellé menne. Vidékre is. Cím a kiadóban.

Allást keres

szerény igényű intelligens leány, aki románul is beszél, gyermeknek mellé vagy házikisasszonynak. Cím: Farkas Katalin, Nagyvárad, Delavrancea-utca 43. I. em.

Nyugodt otthonra

és jó bánásmódra vágyó, föltétlen megbízható, intelligens, jó megjelenésű arvaleány, csakis mint családtag, (háztartásban segédkezne) elmenne: magános urinőhöz, idősebb házaspárhoz, könnyebb beteg nő mellé, vagy bármilyen bizalmi állásba. Vidékre, sőt tanyára is megy. „Föltétlen megbízható” jellegre címet a kiadóba kér

Különféle

szavanként 3 lei

Iskolás gyermeket teljes ellátásra fejeveszek. Nagyvárad, Str. Porombului 11.

Borait

literenként ismét méri, Nagyvárad, Dimitrie Cantemir 29. sz. a. Kaczián szőlőbirtokos.

Elveszett

vasárnap délután a Körösparton, a harmadik gátnál barna női ridikül. Megtaláló kéri, adja le jutalom ellenében a „Magyar Lapok” kiadóhivatalába

LEGUJABB

Politikai tárgyalások kezdődnek Németország és Csehország között

A londoni szovjet orosz nagykövet közlést adott ki a Csehszlovákia érdekében tett orosz diplomáciai tevékenységről

Prágából jelentik: Ezen a héten megkezdődnek a politikai tárgyalások Németország és Csehország között. A megszállás befejezése után Chvalkovszky cseh külügyminiszter Berlinbe utazik a tárgyalások felvételére.

Londonból jelentik: Maisky londoni szovjet nagykövet diplomáciai lépést tett az angol kormányánál lord Wintertonnak hétfőn a választókerületében elmondott beszéde miatt. A szovjet-nagykövetség az elmúlt éjszaka közleményt adott ki, amelyben megvilágítja a diplomáciai lépés hátterét. A közlemény így szól:

— A moszkvai kormány Maisky nagykövet utján tiltakozott az angol kormányánál lord Winterton beszéde miatt, amelynek során azt hangoztatta, hogy a szovjet nem volt abban a helyzetben, hogy katonai segítséget helyezzen kilátásba Csehszlovákia támogatására és meg kellett elégednie azzal, hogy Prágának laza ígéreteket tegyen. Ez a beállítás — mondja a szovjet-közlés — a valódi tény teljes elferdítését jelenti, mert a szovjet-kormány részben Maisky, részben Litvinov utján több ízben is pontosan körvonalazta a londoni kormány előtt álláspontját és felajánlotta, hogy hajlandó Angliával és Franciaországgal együtt Csehszlováknak katonai segítséget nyújtani. Litvinov azonban szeptember 2-ikán a moszkvai francia ügyvivővel megbeszélést folytatott és ismételt pontosan leszögezte a szovjet-kormány álláspontját. Közölte, hogy a szovjet hajlandó

a cseh és francia vezérkarral együttműködni azonnali intézkedések foganatosítására. Litvinov hajlandónak nyilatkozott arra is, hogy az ügyet a Népszövetség elé vigye és az alapokmány 11-ik szakaszának alkalmazását kérje, továbbá, hogy a többi állammal együttműködve Csehszlovágot támogassa. Hajlandónak nyilatkozott arra is, hogy más államokkal együtt közös lépést tesz Berlinben.

Lindbergh ezredes lesújtó nyilatkozata a szovjet katonai légügyeiről

Moszkvából jelentik: A szovjet sajtó élesen támadja Lindberghet, mert külföldi lapokban megjelent tanulmányaiban a szovjet katonai légügyek állapotáról lesújtóan nyilatkozott. A félhivatalos Pravda keddi számában nyílt levelet közölt a tizenegy legismertebb szovjetpilóta aláírásával. A nyílt levél azt állítja, hogy Lindberghet seki sem hívta Oroszországba, s nem felel meg a valóságnak az az állítás sem, hogy felajánlották volna neki a szovjet-unió polgári légügyének parancsnoki állását. A nyílt levél végül politikai spekulánsnak nevezi Lindberghet.

Itt említjük meg, hogy berlini jelentés szerint Lindbergh ezredes Párizsból Berlinbe érkezett.

A cseh kormány munkatáborokat szervez

A cseh sajtó a bevándorolt zsidók ellen. — A ruszin kormány is betiltotta a kommunista pártot

Prágából jelentik: A C. T. K. jelenti: A gazdasági miniszterek bizottsága munkatáborokról szóló törvénytervezetet dolgozott ki. A tervezetet a kormány elfogadta és azt a legközelebb a gyakorlatban is keresztülvizsgálja. Ezekbe a munkatáborokba, illetve munkatáborokba osztják be a munkanélkülieket, különösen pedig azokat, akik a tényleges katonai szolgálatból hazatérve, nem találnak munkát. A munkatáborok szervezete ugyanolyan alapon épül fel, mint a hadseregé.

Prágából jelentik: A cseh sajtó a gazdasági újjáépítést követeli és ennek kapcsán élesen szembefordul a zsidósággal. A Narodni Politika a bevándorolt zsidók ellen ír. A Venkov úgy véli, hogy új emberekre és új nemzedékekre van szükség és azoknak jönniök kell.

Belgrádból jelentik: A Vreme prágai jelentése szerint a szlovák kormány után most a ruszin kormány is betiltotta a kommunista párt működését.

Tiso szlovák miniszterelnök a baráti együttműködésről szóló üzenetet küldött a magyar népnek

Kánya és Teleki magyar miniszterek visszaérkeztek Komáromba

Komáromból jelentik: A Budapesti Hírtap kiküldött munkatársa beszélgetést folytatott Komáromban dr. Tiso szlovák miniszterelnökkel. A beszélgetés során többek között azt kérdezte a miniszterelnöktől, hogy mit üzen a magyar népnek?

— Azt üzenjük a magyar népnek, — mondotta Tiso dr. — hogy a tárgyalások végső eredménye meg fogja valósítani mindkét oldalon azt a bennünket egybekapcsoló és jószomszédi viszonyt teremtő közvéleményt, amelyre

a jobb jövő tekintetében mindannyiunknak szüksége van. Becsülöm és tisztetem a magyar népet. A magyar népnek olyan jó tulajdonságai vannak, amelyek csak rokonszenvet ébreszthetnek és ez a rokonszenv a záloga annak, hogy a jövő kedvezően fog kialakulni.

Komáromból jelentik: Kánya külügyminiszter és Teleki vallás- és közoktatásügyi miniszter szerdán délelőtt fél 11 órakor Budapestről gépkocsin visszaérkezett Komáromba.

Két nap óta heves csatározások dúlnak Jeruzsálem körül

Az angolok repülőgépeket és tankokat is harcba vittek

Jeruzsálemből jelentik: Jeruzsálemtől északra és nyugatra két nap óta heves csata folyik a felkelők és az angol katonák között. Különösen heves harcok dúlnak Nablus mellett, ahonnan eddig tíz halottat jelentettek. Több angol katona is meghalt és megsebesült.

Vallajes közelében az angol repülőgépeket és páncélkocsikat is csatasorba állították. Egy angol katona elesett; az arabok vesztesége jóval nagyobb.

A zsidók összeszámolása Olaszországban

A spanyol lakosság hálynyivánításokkal búcsúzik az olasz önértékesektől Flandin Milanóban

Rómából jelentik: Hivatalos közlés szerint Olaszországban a most lefolytatott összeírás tanúsága szerint összesen 57 ezer 425 zsidó él.

Egyébként a legutóbbi rendelkezés szerint a jövőben ipari és kereskedelmi üzemelek alapítására sem adnak engedélyt zsidóknak Olaszországban.

Burgosból jelentik: A hazatérő olasz önkéntesek már elhagyták a harcterekeket és felvirágozott vonatokon haladnak Cadix felé, ahol hajóra szállnak. A lakosság lelkes hálaival búcsúztatja az olaszokat.

Milánóból jelentik: Flandin volt francia miniszterelnök Milánóba érkezett.

A belga királyi család tagjai Párizsba érkeztek néhai I. Albert király emlékműve leleplezési ünnepére

Párizsból jelentik: A belga király szerdán Párizsba utazott. Lebrun elnök az egész kormánnyal együtt fogadta az északi pályaudvaron. A belga királyi család I. Albert, belga király emlékművének leleplezésére érkezik Párizsba.

A sajtó egyrésze sajnálkozását fejezi ki afelett, hogy az olasz trónörökös nem lesz jelen apósa szobrának leleplezésén. Egyes lapok úgy vélik, hogy a piemonti herceg látogatása nem maradt volna el, ha francia részről igyekeztek volna rendezni az olasz-francia diplomáciai kapcsolatok kérdését.

Erzsébet anyakirályné már kedden este, az olasz trónörökös felesége szerdán reggel utazott Párizsba. A belga királyt Spaak miniszterelnök is elkísérte.

Possonyi László:

Üldözni fognak titeket

Egy francia fiatalember és egy orosz asszony szerelme: ez a témája Possonyi László könyvének. De nem a megszokott szerelmi történetről van itt szó: két világ, keresztény Európa és pogány Szovjet utköznek össze ebben a tragikus vonalomban, hagyományok válnak értelmetlenekké és jelszavak céltalannak, hogy ebből a megdöbbentő összeomlásból, a szenvedésnek ebből a feneketlen éjszakájából a megtisztulásra éretten kerüljön ki a két szerencsétlen ember.

Révil kiadás. Ára szép vászonkötésben 282 lel.